

प्रश्न

آريه سماج جا نيم

۱- شيرازي ستم وديا ۽ جيڪي پدارت وديا دوارا جالا وڃن ٿا، تنهنجي جو آدي مول پرميشور آهي.

۲- اهيرو سڃاڻند سروب، لاسڪار، سروسڪيمان، لياڪاري، ديالو، اجندا، انيس، لوڪار، اويرو، سروآڌار، سروپور، سرووياڪ، سروانترامي، اجر، امر، اهر، ليم، پورو ۽ سوشي ڪرنا آهي. ان جي ئي آڀاسه ڪرڻ اڻڪه آهي.

۳- ويد سڀني، ستم وديا تن جو پستڪ آهي. ويدن جو پڙهڻ پڙهائڻ، ٻڌڻ ٻڌائڻ، سڀني آرين جو ڏور ڏور آهي.

۴- ستم کي ڪرڻ ڪرڻ ۽ ستم کي لياڻ ۾ سرودا تيار رهڻ گهرجي.

۵- سڀ ڪم ڏور اوسار، ارلام ستم ۽ ستم جو ويچار رکڻ گهرجي.

۶- ستم جو اڻڪار ڪرڻ هن سماج جو مک اديش آهي. ارلام شارپڪ، آلمڪ، ۽ ساماڪ اتي ڪرڻ.

۷- سڀني سان پريتي پوروڪ، ڏور اوسار، بقا پوک، وڌاءُ ڪرڻ گهرجي.

۸- اوديا جو لاش ۽ وديا جو واڌارو ڪرڻ گهرجي.

۹- هر هڪ کي ئي پدهي، آئي ۽ ستم ۾ رهڻ گهرجي، پر سڀني جي آئي ۾ پدهي آئي چالڻ گهرجي.

۱۰- سڀني مڻن کي ساماڪ سروسڪاري، ليم جي پالڻ ۾ پرنتر [سڀ جي آڌار] رهڻ گهرجي. ۽ پدهي هڪڪاري ليم ۾ سڀ سڙيندڙ آهن.

۷۸۸-۷۸۷	کافرون لاء دوزخ	۷۳۲-۷۳۱	عیسائين جا گهوڙا
۷۹۰-۷۸۹	گناه معاف ڪرڻ	۷۳۴-۷۳۳	عیسائين جو سرگرم
۷۹۲-۷۹۱	خدا جو بدلو وٺڻ	۷۳۶-۷۳۵	عیسائين جي پرلڳ
۷۹۴-۷۹۳	خدا ڌاڙيلن جو ڀائڙوار	۷۳۸-۷۳۷	عیسائين جو پڙيو
۷۹۶-۷۹۵	الله ٻين جو دشمن	۷۴۰-۷۳۸	يسوع جو مرنو
۷۹۸-۷۹۷	اسلامي دليا جي پندائش	۷۴۲-۷۴۱	عیسائي جو هليپ لي چڙهڻ
۸۰۰-۷۹۹	الله جو گمراه ڪرڻ	۷۴۳	عیسائي ڪراماتي نه هو
۸۰۴-۸۰۱	عجيب ڳالهائون	۷۴۵-۷۴۴	يوحنا جو انجيل
۸۰۶-۸۰۵	مريخ جو گراني تي ٿيڻ	۷۴۶	يوحنا جو ڪتاب
۸۰۸-۸۰۷	خدا بيم پرست آهي	۷۵۰-۷۴۷	عیسائين جو بهشت
۸۱۰-۸۰۹	بيا الهام	۷۵۲-۷۵۱	عیسائي ڪرامتون
۸۱۴-۸۱۱	موسلي جو خون ڪرڻ	۷۵۶-۷۵۳	شیطان ۽ بهشت
۸۱۶-۸۱۵	پيغمبر کي نولهن حلال	۷۵۹-۷۵۷	سرگرم ۽ عيسائي جي استري
۸۲۰-۸۱۷	الله جي فلاسافي	۷۶۰	ديباچو (۴) سمناس چوڏهون
۸۲۲-۸۲۱	خدا جا ست آسمان	سمناس چوڏهون ۷۶۱-۸۴۸	
۸۲۴-۸۲۳	الله ٻين جو دشمن	۷۶۴-۷۶۱	خدا جي لي انصافي
۸۲۶-۸۲۵	بهشت ۾ شراب	۷۶۶-۷۶۵	اسلامي بهشت جو فوٽو
۸۳۲-۸۲۷	پيغمبر جو ٻانهين کي پاڪ ڪرڻ	۷۷۰-۷۶۹	خدا جو مردن کي جبارڻ
۸۳۴-۸۳۳	خدا ۽ فرشتن جو هيٺ لهڻ	۷۷۴-۷۷۱	خدا ۽ سندس فوج
۸۳۶-۸۳۵	اسلام ۽ ائرو ويد	۷۷۶-۷۷۵	اسلام ۽ بيم پرستي
۸۴۸-۸۳۷	هينٽوي ۽ اهنٽوي	۷۷۸-۷۷۷	غير مسلمانن کي قتل ڪرڻ
۸۵۳-۸۴۸	وشهر سوچی	۷۸۲-۷۷۹	الله کي قرض ڏيڻ
۸۵۴	آري سماج جا ليبر	۷۸۴-۷۸۳	الله جو مڪر ڪرڻ
		۷۸۶-۷۸۵	خدا لاشريڪ نه آهي

۵۷۲-۵۷۳	گوکلي گوسائين	۵۰۴	کالي
۵۷۷-۵۷۲	لارايڻ سوامي مس	۵۰۸-۵۰۴	چنگن نام
۵۷۸-۵۷۷	مادو مس	۵۰۸	کاليا کانس
۵۸۵-۵۷۸	برهه و سماج	۵۰۸	ڏاکوڙ
۵۸۵	وڊ آرڊ سماج	۵۰۹-۵۰۸	سومناڌ
۵۹۲-۵۸۵	سچي مس جي گوج	۵۰۹-۵۰۹	لرسيءَ جي هندي
۵۹۳-۵۹۲	برهه چاري سنسائي آدي	۵۱۰	چوالا مکي
۵۹۴-۵۹۳	سچا ساڌو	۵۱۱	امزسر
۵۹۶-۵۹۴	لڳهن جا لهوئا	۵۱۲-۵۱۱	هر دوار پتون
۵۹۷-۵۹۶	ولڊيا ۽ سسنگ	۵۱۴-۵۱۳	ولڊ پشور جي
۶۰۲-۵۹۷	آرين راجائن جي ولساوي	۵۱۷-۵۱۴	نيرف
۶۸۶-۶۰۳	بارهون سمناس	۵۱۸-۵۱۷	گرو مهاڻر
۶۰۴-۶۰۳	پيتي پومگا	۵۲۲-۵۱۸	پراڻ پريکشا
۶۰۶-۶۰۵	برهه سچي	۵۳۳-۵۳۲	وڊ پڙهڻ چوانا کار
۶۱۲-۶۰۷	چار واڪ	۵۳۶-۵۳۳	گرهه
۶۲۰-۶۱۲	پوڌ مس	۵۴۰-۵۳۶	جڙج. پڙاڻ
۶۸۶-۶۲۰	چئن مس	۵۴۲-۵۴۰	دان تي ويچار
۷۵۹-۶۸۷	تيرهون سمناس	۵۴۲	وڊ وروڌي گولف
۸۸-۶۸۷	پيتي پومگا	۵۴۴-۵۴۲	ايڪاڊ شي ورس
۱-۶۸۹	پندالڻ جو ٻسڪ	۵۴۶-۵۴۴	وڊ جون شاهون
۷-۷۱۱	پاترا جو ٻسڪ	۵۴۷-۵۴۶	مورتي پوجا تي ويچار
۷-۷۱۷	ليه اوسا جو ٻسڪ	۵۴۸-۵۴۷	گورو منتر
۷۲۰	چاٿائي جو ٻسڪ	۵۴۹-۵۴۸	وام مارگين جا ڪڪرم
	سمايل جو ٻسڪ	۵۵۰-۵۴۹	شومس ۽ وام مارگ
	راجائن جو ٻسڪ	۵۵۰-۵۵۰	ولسٽر مس
	آوار پيچ جو ڪتاب	۵۵۶-۵۵۲	راما لنڊي
	ايوب جو ڪتاب	۵۵۷-۵۵۶	ڪنير ٻسڪ
	اڀديش جو ٻسڪ	۵۶۰-۵۵۷	نالڪ ٻسڪ
	ميتيءَ جو الجيل	۵۶۰	دادو ٻسڪ
	عيساين جي پوپ ليلا	۵۶۳-۵۶۰	

۴۳۲-۴۳۶	لڙاڙ اناچار	۳۲۹-۳۲۵	ني ڪارڻ
۴۳۵-۴۳۳	وڊيش ٻانڙا	۳۳۰-۳۲۹	سرو شڪستيمان جو ارم
۴۳۸-۴۳۵	ڪاڏي ٻيٽي جا جهنگڙا	۳۳۱-۳۳۰	نميت ڪارڻ
۴۴۱-۴۳۹	گهو آڏڪن مان لاپ	۳۳۱	ليستي مان هستي
۴۴۱	ڪڙ ل ڪاڙو	۳۳۸-۳۳۲	پن پن لاسڪن جو ڪنڊن
۴۴۳-۴۴۲	ليچ جي هٿ جو پوڄن	۳۳۹-۳۳۸	سروشتي جو پورا
۴۴۴-۴۴۳	دور دور واه	۳۴۳-۳۳۹	چهن د روشن جو مٿ
۴۴۴	ستيارف پر ڪاش	۳۳۵-۳۴۳	وچتر رچنا
۴۴۷-۴۴۵	ٽپليون	۴۴۶	جولپون
۶۰۲-۴۴۸	ٻيو پاڻون	۴۴۷-۴۴۶	انهي ۽ جو اسٿان
۶۰۲-۴۴۸	يارهون سملاس	۳۵۰-۳۴۷	آرڻ ورت
۴۴۹-۴۴۸	ٻيٽي پومڪا	۳۵۰	سروشتي جي آيو
۴۵۲-۴۵۰	آرين جو ڪرورني راج	۳۵۶-۳۵۰	وڪ لوڪانتر
۴۵۲-۴۵۳	پراچين ڪال جا شستر	۳۵۶	جيو ۽ پر ڪرني پر مشور آڏين
۴۵۶-۴۵۴	آرڻ ورت وڊيا جو چشمو	۳۷۵-۳۵۷	ٽپليون
۴۶۰-۴۵۶	ٻاوين د وارا ناس	۴۲۵-۳۷۶	ناڏون سملاس
۴۶۴-۴۶۰	دام مارڪ	۳۷۷-۳۷۶	وڊيا اوڊيا
۴۶۶-۴۶۴	يگه جو سڄو ارم	۳۷۹-۳۷۷	مڪتي ٻڌن
۴۶۷-۴۶۶	مورني پوجا جي شروعات	۳۸۲-۳۷۹	جيو پر هر جو پاڇو ڪونهي
۴۶۹-۴۶۷	شڪر آڇاريه جو اڇ	۳۸۶-۳۸۲	مڪتي ۽ ٻڌ جو ورن
۴۸۰-۴۶۹	اوڻين ويدانت جو ڪنڊن	۳۹۰-۳۸۶	مڪتي ۽ کان موٽ
۴۸۰	وڪرمادني آڏي	۳۹۸-۳۹۰	مڪتي ۽ جا ساڌن
۴۸۳-۴۸۰	شيڙ مٿ	۴۰۰-۳۹۹	اليڪ جمر
۴۹۰-۴۸۳	وگهو مٿ	۴۰۵-۴۰۰	ايشور جو نيا
۵۰۰-۴۹۰	مورني پوجا جي آلوچنا	۴۰۶-۴۰۵	مڪتي ۽ جو آند
۵۰۲-۵۰۰	سڄي ٻڌج ديو پوجا	۴۰۷-۴۰۶	ڪرم وڙوسا
۵۰۲	مورني پوجا پر سوارف	۴۱۱-۴۰۷	
۵۰۳-۵۰۲	وٽاڳ ۽ شانه		
۵۰۳	وٽاڳ ۽ شانه		

پښتو نوم	د واکمنۍ کال	د واکمنۍ کال	د واکمنۍ کال
راځ جوړ کول	۱۱۰-۱۱۱	۱۱۸-۱۱۹	۱۲۵-۱۲۶
پاکتون د پښتن مان ایدون مال	۱۲۵-۱۲۶	۱۲۶-۱۲۷	۱۳۰-۱۳۱
پښتو کورنۍ جی پورون واکمنۍ	۱۲۶-۱۲۷	۱۳۱-۱۳۲	۱۳۲-۱۳۳
ولجاړو ما پاپ	۱۳۰-۱۳۱	۱۳۲-۱۳۳	۱۳۸-۱۳۹
چوښ سلاس جون تپتون	۱۳۱-۱۳۲	۱۳۲-۱۳۳	۱۴۵-۱۴۶
ستون سلاس	۱۳۲-۱۳۳	۱۳۳-۱۳۴	۱۴۶-۱۴۷
ایښور هک آهی	۱۳۳-۱۳۴	۱۳۴-۱۳۵	۱۵۶-۱۵۷
ایښور جو وروپ	۱۳۴-۱۳۵	۱۳۵-۱۳۶	۱۵۷-۱۵۸
ایښور جی سډی	۱۳۵-۱۳۶	۱۳۶-۱۳۷	۱۵۹-۱۶۰
دیا ۴ لیا	۱۳۶-۱۳۷	۱۳۷-۱۳۸	۱۵۹
لراکار ایښور	۱۳۷-۱۳۸	۱۳۸-۱۳۹	۱۶۰-۱۶۱
استغی، نرا لیا، ایاسا	۱۳۸-۱۳۹	۱۳۹-۱۴۰	۱۶۱-۱۶۲
ایښور کښن کو کرم کړی	۱۳۹-۱۴۰	۱۴۰-۱۴۱	۱۶۲-۱۶۳
ایښور جی هستی	۱۴۰-۱۴۱	۱۴۱-۱۴۲	۱۶۳-۱۶۴
اوتار	۱۴۱-۱۴۲	۱۴۲-۱۴۳	۱۶۴-۱۶۵
پاپ کی کړک	۱۴۲-۱۴۳	۱۴۳-۱۴۴	۱۶۵-۱۶۶
جډو سولتر آهی	۱۴۳-۱۴۴	۱۴۴-۱۴۵	۱۶۶-۱۶۷
ویدالمن جا مها واک	۱۴۴-۱۴۵	۱۴۵-۱۴۶	۱۶۷-۱۶۸
جډو ۴ پور پښ آهی	۱۴۵-۱۴۶	۱۴۶-۱۴۷	۱۶۸-۱۶۹
ایښور ۴ اچا کاد آهی	۱۴۶-۱۴۷	۱۴۷-۱۴۸	۱۶۹-۱۷۰
ایښور جی وید	۱۴۷-۱۴۸	۱۴۸-۱۴۹	۱۷۰-۱۷۱
وښی چاکي چکي	۱۴۸-۱۴۹	۱۴۹-۱۵۰	۱۷۱-۱۷۲
پراهم کورک ۴ وید	۱۴۹-۱۵۰	۱۵۰-۱۵۱	۱۷۲-۱۷۳
وید اولاشی آهی	۱۵۰-۱۵۱	۱۵۱-۱۵۲	۱۷۳-۱۷۴
ستون سلاس جون تپتون	۱۵۱-۱۵۲	۱۵۲-۱۵۳	۱۷۴-۱۷۵
الون سلاس	۱۵۲-۱۵۳	۱۵۳-۱۵۴	۱۷۵-۱۷۶
ایښور سرشتی کړا	۱۵۳-۱۵۴	۱۵۴-۱۵۵	۱۷۶-۱۷۷
نی انادی پدارت	۱۵۴-۱۵۵	۱۵۵-۱۵۶	۱۷۷-۱۷۸
پور کړی ۴ وید	۱۵۵-۱۵۶	۱۵۶-۱۵۷	۱۷۸-۱۷۹
اولین ویدالمن جو کښن	۱۵۶-۱۵۷	۱۵۷-۱۵۸	۱۷۹-۱۸۰
راځ جوړ کول	۱۸۰-۱۸۱	۱۸۱-۱۸۲	۱۸۲-۱۸۳
لښ جا لښ	۱۸۱-۱۸۲	۱۸۲-۱۸۳	۱۸۳-۱۸۴
اولین واکمن مان سبند	۱۸۲-۱۸۳	۱۸۳-۱۸۴	۱۸۴-۱۸۵
هار کاد لښ مان وندوهار	۱۸۳-۱۸۴	۱۸۴-۱۸۵	۱۸۵-۱۸۶
دل اچا واکمن جا لښ	۱۸۴-۱۸۵	۱۸۵-۱۸۶	۱۸۶-۱۸۷
لوښی جا جېکړا	۱۸۵-۱۸۶	۱۸۶-۱۸۷	۱۸۷-۱۸۸

* وشيه سوچي *

۵۳-۵۲	ارهمچري رکڻ	پلو	وشيه
۵۵-۵۴	سمتان کي سڀڻ بڻائڻ	الف	سنڌي ٽين ڇاپي جي پوهڪا
۵۵	ماتا پتا جو پورم ڌرم	ب-ب	سنڌي ٻئي ڇاپي جي پوهڪا
۵۷-۵۶	ٻئي سمناس جون ٽپڻيون	پ	پڙڌان جي ڏاڍوان
۱۰۹-۵۷	ٽيون سمناس	سارو ديشڪ سڀا جي پڙڌان جو نوٽ	مهرشيءَ جي پوهڪا
۵۸	بالڪن جا گڏ ۽ لڇڻ	۸-۱	ستيار ۾ ڪاش ۾ آيل گولڻن جا لالا
۵۹-۵۸	گوروڪل ۾ پرويش	۹	ڏنگين ليڪن جي سهڻائي
۶۲-۵۹	گائيتري جو ارڪ	۱۰	ستيار ۾ ڪاش پڙهڻ جو ڀڳتو
۶۲	پراڻا نام	۱۰	پهرين ۽ ٻيون اڌ
۶۳	سنڌيا جي ريتي	۱۱-۱۲	پهرين ۽ ٻيون سمناس
۶۶-۶۴	هوم جي ريتي	۱۱	”اوم“ جي مهما
۶۹-۶۶	پرهچاري جا لير	۱۲-۱۳	ارڪ ڪرڻ جي ريتي
۷۰-۶۹	پير ۽ لير	۱۳-۱۴	اوم جي ارڪ لاءِ پرمات
۷۱-۷۰	پراهمن جا گڻ	۱۴	ايشور جا اگني آدي لالا
۷۴-۷۱	وديا پڙهڻ جا لير	۱۵	اوم ۽ ٻين نالن ۾ انتر
۷۹-۷۴	سچ جي ڪوچ جا لير	۱۵-۱۸	اوم جي وشيش وياڪيا
۸۳-۸۰	پدارڪ ۽ گڻ	۱۸-۳۵	ورڻ آدي سو لالا
۸۵-۸۳	اما، من ۽ ڪرم	۳۵	المت لالا
۹۰-۸۵	درويد، گڻ ۽ اڀاو آدي	۳۷-۳۵	مدگلا چوڻ
۹۷-۹۰	پڙهڻ جا لير	۳۸-۴۲	پهرين سمناس جون ٽپڻيون
۹۷	جهڙو درشن	۴۳	ٻيو سمناس
۹۹-۹۷	پڙهڻ جو ڀڳتو گولڻ	۴۳-۴۴	مدش مدش ڪيئن ٿئي
۹۹	درشن ۾ وروڌ ڪونهي	۴۴-۴۵	گرم ڪان اڳ جو وهيوهار
۱۰۰-۹۹	پڙهڻ ۾ رڪاوٽون	۴۵-۴۶	گرم ڪال جو وهيوهار
۱۰۳-۱۰۰	شودر ۽ استريون ويد پڙهن	۴۶	
۱۰۹-۱۰۴			

ڪرم مھان آھن، اھڙو ايشور (آءِ: آءِ) اسان سڀني لاءِ ڪايل ڪاري ٿئي. [پڇرو ٻڌ
اڌ ياءُ ۳۶ ميٽر ۹]

سڀني کان وڏو ڇو ترھم آھي تنھن لاءِ امڪار. ڇوڪر ڏاڏا واپوءَ کي لمستي.
تون ئي پوئڪش [آءِ جي وسيلي انھڙ ڪرڻ ڇھڙو] ترھم آھين. توکي ئي آءِ
پوئڪش. ترھم ڪري ڪولندو ھوس، ڪولندو آھيان ۽ ڪولندو رھندس.
[توڪي ئي] رت سوروپ [پٽارو، نيڪ يا اياز انوسار ھلندڙ] ڪولندو
ھوس، ڪولندو آھيان، ۽ ڪولندو رھندس. [توڪي ئي] ستير، سوروپ
[سڄي آچار وارو] ڪري ڪولندو ھوس ڪولندو آھيان ۽ ڪولندو رھندس.
اتھن ڪوٽ ڪندڙ ٿڻ مھديجي اوھين رکشا ڪندا ھئا، ڪندا آھيو، ۽
ڪندا رھندا. [سو ھيتر ٻ] مون ڪولندڙ جي رکشا ڪريو! [آھند]
شانتی
اوم شانتی!
[ھي اوم! اوھين ھرھڪ ۾ شانتی، ڇڏا ۾ شانتی، ۽ ڇڳت ۾ شانتی
اسٽاپن ڪريو!]

اوم ودياوان پرمھنس پريوراڄڪ آچار.
شرمد ورجانند سرسوتيءَ سواميءَ جي شيشه شرمد
سوامي ديالند سرسوتيءَ جي مثنوي
۽ مثنويءَ سڏائڻ جو
روان سھاپت ٿيو.
۽ انھن سان ڳڻ سندس
ن پرمائن سان پيرل ۽ سندس پاشا سان سينگاريل ڪرنت
ستيارت پر ڪاش ۾ سھاپت ٿيو.

اڇا ڪرڻ ۽ دوشن کان مڪت ٿيڻ لاءِ پرمائما جي سهايتا گهرڻ، سگڻ ۽ نرگڻ
پر ارڻڌا ٿي سڏجي. ۽ پرميشور کي سڀني گڻن سان پُر پور ۽ سڀني ٻڃڙين کان
رهت مڃي ڪري پنهنجي آتما کي سندس ۽ سندس آڳاٽن جي ارڻڻ [تابع ۽
آڌين] ڪري ڇڏڻ، سگڻ ۽ نرگڻ اُپاسندا ٿي سڏجي.

پنهنجا ٻاهي سڌانت [اصول] ٿو ڏيکاريا اٿم. سندن خاص وياڪيان
هن ستيارت پرکاش ۾ جدا جدا جاين تي ڏال آهي؛ رگويد آدي پاشيم
يوميڪا آدي گرگشن ۾ ٻڻ لکيل آهي. اڻاٽ جا ڳالھ، سڀني لاءِ مڃڻ جهڙي
آهي تنهنڪي مڃيندو آهيان. ڇڏن نه سڀني اڳيان جو سچ ڳالھائڻ چڱو ۽ ڪوڙ
ڳالھائڻ خراب آهي، اهڙن سڌانتن کي سويڪار ڪندو آهيان؛ ۽ جي مت
متاثرن جا هڪ ٻي ورڏ جهڳڙا آهن، سي مولڪي وطن ئي ڪين؛ ڇاڪاڻ ته
انهن متن وارن پنهنجن متن جا پرچار ڪري ۽ منشين کي منجهن قاسائي ڪين
هڪ ٻي جا شترو بڻائي ڇڏيا آهن. ان ڳالھ جو ڪنڊن ڪري ۽ سموري ستي
جو پرچار ڪري سڀني کي هڪڙي ڌرم ئي آڻي، سندن دويش ڇڏائي، ۽
منجهن هڪ ٻي لاءِ ٻڪي پريت پيدا ڪرائي، سڀني کي سک ۽ لاپ پهچائڻ
لاءِ ئي منهنجو ڀٽن ۽ ارادو آهي. سر و شڪتيمان پرمائما جي ڪرپا ۽ سهايتا
سان، ۽ آيت پورن جي سهايوئي سان شل اهو سڌانت سندسار ۾ هر هنڌ جاد
پڪڙجي وڃي، جنهن ڪري سڀئي منشي سولائي سان ڌرم، اڻ، ڪار ۽
موڪش جي پراپتي ڪري سڌا اُتئي ڪندا ۽ آند ڪندا رهن! اهو ئي منهنجو
مکيه پويون آهي.

अलमति विस्तरेण बुद्धिमद्वयेपु ॥

بد ڀاڻ اڳيان وستار ڪرڻ جي گهرج ئي ڪانهي.

श्रोम् शन्नो मित्रः शं वरुणः । शन्नो भवत्वर्थ्यमा ॥ शन्न इन्द्रो बृहस्पतिः । शन्नो
विष्णुरुक्रमः ॥ नमो ब्रह्मणे । नमस्ते वायो । त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्मासि । त्वामेव प्रत्यक्षं
ब्रह्मावादिषम् । ऋतमवादिषम् । सस्यमवादिषम् । तन्मामावीत् । तद्वक्त्रमावीत् । आवी-
न्माम् आवीद्वक्त्रम् । ओ ३म् शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

اڻ:- (مित्र:) سڀني جو مٿر ايشور (ن: ش:) اسان سڀني لاءِ ڪلياڻ
ڪاري ٿئي. (वरुण:) سڀني کان سر ريشٽ ايشور (ش) ڪلياڻ ڪاري ٿئي.
(अर्थमा) نيا ڪاري ايشور (ن: ش:) اسان سڀني لاءِ ڪلياڻ ڪاري (भवतु)
ٿئي. (इन्द्र) وڏو ايشور، وان ايشور (ن: ش:) اسان سڀني لاءِ ڪلياڻ ڪاري
ٿئي. (उरु-क्रम:) وڏي ۽ وڏي ۽ جو سواندي (विष्णु) وياڪ، ۽ (बृहस्पति) جهڙو

(۴۵) جلم ۽ ڊوڙيو x شرير سان گڏوگڏ هو ٺالو آهي جلم، کانئس جدا ٿيڻ کي نٿي هون چئبو آهي.

(۴۶) وواهه :- [ويڏن شاسترن جي] ٺهڻ اوسار، طاهري ۽ ريس، ۽ پنهنجيءَ اڇا اوسار پاڻي گرهڻ ڪرڻ [هٿيارو ٻڌڻ، وهارو ڪرڻ] وواهه ٿو سڏجي.

(۴۷) ڏيوگم :- وواهه کالبوءَ پٽيءَ جي مري وڃڻ آڏي وڇوڙي ڪري يا سندس ٺا مرد آڏي دائمي بيمارين ڪري استريءَ جو پنهنجي ورڻ يا ڀاڻڪان اُٺر ورڻ واري پرش سان، يا پرش جو آڀس ڪال [ساڳس لاجاريءَ جي حالتن هيٺ ڪنهن وڏو آڏي استريءَ سان ٿورن ڏينهن لاءِ سڄوڳ ڪري] سبتان الڳ ڪرڻ [ايوگ ٿو سڏجي].

(۴۸) آستتي :- ڳڻ ڳاڻڻ، ٻڌڻ، ۽ سڏڻ ڪيان پراپت ڪرڻ [آستتي ڪرڻ ٿو سڏجي] انڪري [جنهنجا ڳڻ ڳاڻبا ٺهسان] پريس آڏي وڌندي آهي. (۴۹) پوارٿنا :- ايشور سان سڀيڙو رکڻ ڪري جي وڳيان [خاص علم] آڏي پراپت ٿا ٿين، ٺن جي [پراپت ڪرڻ] لاءِ پنهنجي طرفان ڪوشش ڪرڻ کالبوءَ ياچنا [ويستي] ڪرڻ [پوارٿنا ٿي سڏجي] ان جو ڦل ٺاڻيا ٿي بڻجن آهي.

(۵۰) آپاسنا [پرماتما جي ويجهو وهڻ] :- چئن ايشور جا ڳڻ، ڪرم ۽ سوياءَ پوٽر آهن ٺن پنهنجا به بڻائڻ، ۽ ايشور کي سرو واپڪ ۽ پاڻ کي واپڪ [اڻر سمايل] سمجهي، يوگ آپاس سان ائين ساڪيات ڪرڻ ته ائين ايشور جي ويجهو آهيون ۽ ايشور اسان جي ويجهو آهي، آپاسنا ٿي سڏجي. انهي ڪرڻ ڪري ڪيان ۽ واڌارو ٿيندو آهي.

(۵۱) سگڻ ۽ ٺرگڻ [ڳڻن واري ۽ ڳڻن کان سواءِ] آستتي، پوارٿنا ۽ آپاسنا :- جي جي ڳڻ پرميشور ۾ آهن کيس ٺن ڳڻن جو رکندڙ، ۽ جي جي ڳڻ منجهس ڪنهن کيس ٺن ڳڻن کان پري ڪري سندس واکاڻ ڪرڻ آهي سندس سگڻ ۽ ٺرگڻ آستتي ڪرڻ. چڪن ڳڻن جي گرهڻ ڪرڻ جي

x آرڊر آڏي ڏيڻ رتن مالا ۾ لکيل آهي ته :- ”جيءُ جو ڪنهن شرير سان گڏجي ڪرم ڪرڻ يوگ بڻجن سڏبو آهي ”جلم“. جنهن شرير کي پراپت ڪري جو ڪرم ڪندو آهي، تنهن شرير ۽ جيءُ جو ڪنهن وقت وڇوڙا آهي ”هون“ ٺهڻ ڪري هٿ جو ”شرير سان گڏجڻ“ ۽ ”جدا ٿيڻ“ لکيل آهي، ”جاءِ“ هٿ جو ”گڏجڻ آڏي، سمجهجي. [اردوءَ ستيار ۾ پرڪاش ٺاڻ].

(۳۵) اُپاڌياء :- جو ويدن جا ڪي جزا يا انگ پاڙ هيڏو آهي تنهنڪري اُپاڌياء ڪوٺيندا آهن.

(۳۶) ششناچار :- ڌرم تي هلندي، برهمچريه سان وڌيا گرهڻ ڪري، پرنڪش آڏي پرمائن سان ستيه ۽ ڪوڙ کي نڪيڙي، ستيه جو گرهڻ ۽ ستيه جو ٽياڳ، ڪرڻ تي ششت آچار [چڱي چال] آهي ۽ ۴ چو ائين ڪري ٿو سو ” ششت “ [چڱي ۽ چال ارتاقت چڱي چو ٿو وارو] ٿو سڏجي.

(۳۷) آن پرمائن :- پرنڪش آڏي اٺن پرمائن [ٽا پٽين] کي به مڃان ٿو. (۲۷) آن پرمائن :- جو يتارڪ وڪتا [سچ ڳا لها ٿيندڙ]، ڌرم اما، (۳۸) آڀت [صالح] :- جو يتارڪ وڪتا [سچ ڳا لها ٿيندڙ]، ڌرم اما، ۽ سڀني جي سڪ لاء پٽن ڪندڙ آهي، تنهن کي ئي آڀت مڃيندا آهن.

(۳۹) پرنڪشا :- پرنڪشا پنجن پرڪارن جي آهي :- پهرين ايشور، سندس گڻ، ڪرم، سياڻ ۽ ويد وڌيا اوسار. ٻيو پرنڪش آڏي اٺن پرمائن، ٽيون سرشئي ۽ ڪرم [قانون قدرت]، چوٿون آڀتن جو وهڻو ۽ پنجن پنهنجي ۽ آتما جي پوئو ٿا ۽ ڪريا. انهن پنجن پرنڪشا ٽن موجب ستيه ۽ ڪوڙ کي سولي ڪري ستيه کي گرهڻ ڪرڻ ۽ ڪوڙ کي ڇڏڻ گهرجي.

(۴۰) پراڻڪار :- جنهن سان سڀني منشن چو در اچار ۽ ڊڪ لهن ۽ ڪري ستيه کي گرهڻ ڪرڻ ۽ ڪوڙ کي [ڪرم جي] ڪرڻ کي آڻ پراڻڪار سرپشت آچار ۽ سڪ وڌن، [اهڙي] ڪرم جي [ڪرڻ کي آڻ پراڻڪار ڪوٺيندا آهن.

(۴۱) سوٽنتر ۽ پرتنتر :- جيئو پنهنجن ڪرمن ڪرڻ لاءِ سوٽنتر [خود مختيار] ۽ [ڪيل] ڪرم جي ڦل پوکڻ ۾ ايشور جي ويوستا [پربت] اوسار پرتنتر [پراڻين] آهي. ساڳي ۽ ريت ايشور به پنهنجن ستيه آچار [سچن ڪرمن] آڏي ڪرڻ ۾ سوٽنتر آهي.

(۴۲) سرڳب :- سڪ، وشيش [خاص] سڪ يا رواڻي ۽ سڪ کان وڌيڪ سڪ [پوکڻ ۽ سندس سامگريءَ] سڪ، پوکڻ جي ساڌنن [جي پراپتيءَ] جو نالو سرڳب آهي.

(۴۳) نرڪ :- ڊڪ وشيش [خاص] ڊڪ يا ساڌارڻ ڊڪ [پوکڻ ۽ سندس سامگريءَ] ساڌنن [جي ملڻ جو نالو نرڪ آهي.

(۴۴) ٽن پرڪارن جا جنم :- شرير ڌارڻ ڪري ظاهر ٿيڻ آهي جنم وٺڻ. اهو پورو [گذريل]، پر [ايندڙ]، ۽ مڏيه [هاڻوڪو]، انهن پيدن وٺڻ [موجب ٽن پرڪارن جو مڃان ٿو.

آهي، جو اير سنار جي آڌ کان وٺي آريه لوڪ رهندا آيا آهن ان جون
حدون اتر ۾ هماليه ٿاڻ، ڏکڻ ۾ ونديا چل ٿاڻ، اولهه ڏانهن اٽڪ ٿاڻ ۽ اوڀر
ڏانهن برهمپترا لڏي ٿاڻ آهن. انهن چئنهي جي وچ ۾ جيترو به ڏيڻ آهي
تئيني آريه ورت کوليندا آهن ۽ جي ان ۾ سدا کان رهندڙ آهن سي
پڻ آريه سڏبا آهن.

(۳۱) آچاريم :- جو سالڪ، اٺالڪ [اٺڪن ۽ آپ اٺڪن سميت]
ويڌ وديائن جو اڏياڪ ۽ ستمه آچرڻ جو گرهڻ ڪرائيندڙ ۽ مڻبا آچرڻ جو
چڏائيندڙ آهي، سو آچاريم ئي سڏجي.

(۳۲) شش [سڪ، شاگرد] :- هو سڄي سڪيا ۽ وديا گرهڻ ڪرڻ
اوڳ، ڌرمائما، وديا گرهڻ جي اڃا ڪندڙ ۽ آچاره کي ڀرسان رکندڙ آهي،
سو شش [ششم] ئي سڏجي.

(۳۳) گرو :- مائا ۽ پٽا [۽ ائينڪا سوا] جو نه ستمه کي گرهڻ ڪرائي
۽ ڪوڙ کان چڏائي سو گرو سڏبو آهي.

(۳۴) پروهت :- جو پڇمان [پڳهه ڪرائيندڙن] جو هٿڪاري [ڀڏو
گهرندڙ] ۽ سچو اڀڏيڻ ڪندڙ آهي، سو پروهت ئي سڏجي.

۽ اٽڪ جو ايرڪ آهي سڄي سنڌ واري ۽ نه اٽڪ جو شهر. هنن بيان
ٿي ويچار ڪرڻ مان پتو ٿيو ته آريه ورڪ جي اولهه اوڀر، حد سڌو لڏي
جي کڻي ڪناري کان برهمپترا جي سڄي ڪپ ٿاڻ آهي. اڻساف هن بيان
هوجب برهمپترا لڏي جي ڪپ تي رسيل ملڪ ۽ سنڌ جا ڪراچي، دادوءَ
لاڙڪاڻي ۽ اڀر سنڌ فرٽيٽر جا ضلع ۽ پنجاب آدي جو گهڻوئي ڀاڱو جو
سنڌو لڏي جي سڄي ڪپ تي آهي سو ته آريه ورڪ ۾ شمار ٿيندو ۽ نه
انهن هنڌن جا وهاڪو آريه ڪوئي سگهيا ۽ ڀرائن نه آهي. آريه اڏيڻ
رٿن مالا ۾ رشي ڏيانند آريه ورڪ جون اهي ساڳيون حدون ڏيکاريندي
وڌيڪ لکن ٿا ” انهن چئن [حدن] جي وچ ۽ جيئن انهن [حدن] جو
وستار [پکيڙ] آهي ۽ تهن [پکيڙ] جي وچ ۾ جو ملڪ آهي تنهنجو ساڻو آريه
ورڪ آهي ” انجو ايرڪ اهو ٿيو ته برهمپترا ۽ سنڌو وڏين جي سڄي ۽ کڻي
ٻنهي ڪپن ڏانهن جيستاءِ سندن آبادي پکڙيل آهي سو سمورو ملڪ آريه ورڪ
۽ اير سدا کان رهندڙ ماڻهو آريه آهن. ساڳيءَ ريت جيڪا به ايراضي هماليه
۽ ونديا چل جبلن جيڪا اچي ٿي سا سموري آريه ورت آهي، ۽ انهن ۾ سدا
کان رهندڙ ماڻهو آريه ٿا سڏجن. (ڪلٽراو)

(۲۲) شکشا: - جنهن کان وڌيا، سڀئي، ڌرمائماڻي ۽ جيتي درٿيا [اندرين
کي وس ۾ آڻڻ] ۾ سهائتا ٿي ملي ۽ اوڌيا آڏي دوش ٿا لهن، تنهنڪي شکشا
[سکيا] چولدا آهن.

(۲۳) ڀراڻ: - ايتري، آڏي براهمڻ گرت جي برهماڻ آڏي [مهرشين] جا
ٺاهيل آهن، تنهنڪي ئي آڏ ڀراڻ، اٺاس، ڪلپ، گاڏا ۽ اراشسي نالن سان
مڃيندو آهيان، ۽ نه ڀاڳوت آڏي. ٻين ڀستڪن کي.

(۲۴) ڦيرت: - جي ستم، پاشڻ، وڌيا، ستسنگ، ٻم آڏي، يوگ، اڀياس
پرشارت، وڌيا دان ڪرڻ آڏي چڱا ڪرم آهن، جنجي ڪرڻ ڪري [ميشي]
دڪ ساگر کان پار ٿو اڪري، تنهنڪي ئي آڏ ڦيرت سمجهندو آهيان، ۽ نه ڄا،
اسٽل [پاڻي ۽ ڀر ٿوي] آڏي وارين جارين کي.

(۲۵) پرشارت: - پرشارت [ندير، همت] پراڙڏ [نقدير، قسمت] کان
اڪري وڌو آهي، جو ان مڃهان ئي اڳتي اچڻ وارو پراڙڏ ٺهندو آهي. پرشارت
جي سڌرڻ سان ئي سڀڪي سڌري ٿو، ۽ سندس بگڙڻ ڪري سڀ ڪجهه بگڙي
ٿو. اڪري ئي پراڙڏ جي ڀيٽ ۾ پرشارت وڏو آهي.

(۲۶) هندشيم: - سڪ، دڪ، هاڃي توڙي لاپ ۾ مشي، جو سڀني سان
يٺا يوگ، [واجبي ريت] ۽ پنهنجي آتما ڄاڻ ورائڻ ڪرڻ چڱو ۽ الڪان ورت
هلاڻ بچڙو ٿو سمجهان.

(۲۷) سندسڪار: - جنجي د وارا شري، من، ۽ آتما اٽم ٿين ٿا، سي شڪ
[گروڀاڙان سندسڪار] کان آرڻپ ڪري مرنو [اتيشتي ۽ سندسڪار] تائين سورهن
پرڪارن جا سندسڪار آهن. انهنجو ڪرڻ آڏ ڪرڻو، [غرض] ٿو سمجهان. ساڙڻ
ڪاڇو ۽ مڱل لاءِ [شران آڏي] کي ڪين ڪرڻ کپي.

(۲۸) يگيم: - يگي، انڪي چولدا آهن جنهن ۾ يٺا يوگ، وڌوان جو ستڪار
ٿئي، جنهن ۾ شلپ [ڪاريگري] ۽ رسائن [ڪيميا] ارتات ڀدارت وڌيا [سائنس]
مڃهان لاپ پرائجي، جنهن ۾ وڌيا آڏي شپ ڳڻن جو [ٻين کي] دان ٿئي،
جنهن ۾ اگني هوتر [هوم] آڏي ڪجي، جنهنڪري هوا، ميدهن، جل ۽ اوشڌيون
[ولسپتي] ٻوٽر بڻجي سڀني جون کي سڪ پهچائين. اهڙن [يگين] کي ئي آڏ
اٽم سمجهان ٿو.

(۲۹) آريه ۽ دسيو: - جئن سرڀشت پرشن کي "آريه" ۽ دشئن کي "دسيو"
چولدا آهن، ٽن ئي آڏ به ٿو مڃان.
(۱۳۰) آريه ورت جون حدون: - هن ديش جو نالو آريه ورت اڪري

ڌرم اوشان [ڌرم ٿي هاڻ] برهمڇريه وڃي وڌيا پرائڻ، آهڻ وڌوانن جي سنگت ڪرڻ، ستم وڌيا، چڱا ويچار، ۽ پشارت آڏي [مڪتيءَ جا ساڻن] آهن. (۱۴) **اُرڻ** [ارادي کي پرايٽ ڪرڻ جو سامان] :- جيڪي ڌرم سان پرايٽ ڪجي [تنهنڪي ارڻ ڪوٺيندا آهن] ۽ جو اڌرم مان سڌ ٿئي سو آهي ارڻ [سامان جي مناسب ڳڻن کان خالي] .

(۱۵) **ڪام** :- ” ڌرم “ ۽ ” ارڻ “ جي دٻارا جيڪي پرايٽ ٿئي ۽ تنهن کي چوندا آهن ڪام [ڪامن، ارادو يا مقصد، فرض]

(۱۶) **ورڻ ۽ آشرم** :- ڪڻ ۽ ڪرم جي ٻوڱڻا موجب مڃيندو آهيان . (۱۷) **راجا** :- جو شپ ڪڻ، ڪرم، سويو سڀان پوکاشمان [آهي]، جو پڪسماٺ رهڻ، لپاء ۽ ڌرم جي سويو [ٿو ڪري]، جو پنهنجيءَ پرجا سان بنا جهان ٿو هلي، جو پرجا کي پتر جهان سهڻهي سندس آڻي ۽ سڳ وڌائڻ لاءِ سڌا پٽن ڪندو ٿو رهي، [سٺي راجا ٿو سڏجي] .

(۱۸) **پرجا** [رعيت] :- پوتر ڪڻ، ڪرم ۽ سويادن کي پرايٽ ڪري پڪسماٺ رهڻ، لپاء ۽ ڌرم جي پالنا ڪندي راجا ۽ پرجا جي آڻي گهرندڙ، راجا سان بغاوت نه ڪندڙ ۽ راجا سان پٽن جهان وڌائڻ ڪندڙ [ماڻهو راجا جي پرجا ٿا سڏجن]

(۱۹) **نڀاڳڪاري** :- جو سڌائين ويچار ڪري ڪوڙ کي ڇڏي ستم کي پرايٽ ٿو ڪري، جو اڀاءُ ڪندڙن ڪم، ٿاڀو ڪري ۽ لپاءُ ڪندڙن جو واڌارو ٿو ڪري، ۽ جو پنهنجي آڻا سمان سڀني لاءِ نه سڳ جي اڃا ٿو ڪري، سٺي لپاءُ ڪندڙ آهي ۽ انکي ئي آڻ نه برابر [نڀاڳڪاري] ٿو نجان .

(۲۰) **ڌيو، آسر، راکشس ۽ پشاج** :- وڌوانن کي ڌيو، اودوانن [اڻڄاڻ ماڻهن] کي آسر، پاڻين کي راکشس [راکاس]، ۽ اڻڄاڻين [پڇڙيءَ جال وارن مڇين] کي پشاج مڃيندو آهيان .

(۲۱) **ڌيو پوجا ۽ اڌيو پوجا** :- وڌوانن، ماڻا، پتا، آڇاري، اٽي، لپاءُڪاري راجا ۽ ڌرماتما مڃين، پتي ورتا استريءَ ۽ استريءَ ورڻ پتيءَ جو ستڪار [سڏمان] ڪرڻ ڌيو پوجا ٿي سڏجي، ۽ اڻڄي ورڻ ڌيو [غير ڌيو] پوجا. انهن جي [ڄڻن] مورئين کي پوجين ۽ ٻين پٽن آڏي جي ڇڙ مورين کي بلڪل پوجين [نه پوجا جي پوڳڻ] ٿو مڃان .

* برهمڇ ڪٽري وٺيش ۽ شودر جي سڃاڻپ جو ٿالو آهي ” ورڻ “ ۽ ڇوڻ [حبابي] جي روح ارڻات برهمڇريه، گرهمست، ۽ وان پرست ۽ سنياس کي ” آشرم “ ڪوٺيندا آهن [اردوءَ تان]

جدا ٿيڻ [ڪانپوءِ نٿا رهن. پر جڏهن سامريءَ [شڪتي] ٻهرياءِ سڃوڳ، ڪرايو هو
سا تن ۾ انادي رهندي آهي، جڏهنڪري منجهن وري به سڃوڳ ۽ ويوڳ.
ٿيندا رهندا. انهن ٽنهي * کي آڻ پر واه کان اڏاڏي ٿو مڃان.

(۸) **سرشتي** [سنسار جي انپتي :-] جدا جدا [ڪارڻ] درويڻ جو
گيان ۽ ترڪيب موجب ميلاپ ٿيڻ ڪري نانا [قسمين قسمين] روپن [ڏسڻ]
۾ اچڻ جهڙين وستن [جو بچڻ سرشتي ٿو سڏجي.

(۹) **سرشتيءَ جو ڀرڇوڻ :-** ايشور جي سرشتي امت، گڻ، ڪرم،
سوپاڻن جو سڦاڻو ٿيڻ [ڦل ڏيڻ يا ظاهر ٿيڻ] ٿي سرشتيءَ جو ڀرڇوڻ آهي.
جڏهن ڪنهن ٻي ڀڄيو ته اڪيون ڇا لاء آهن؟ ان جواب ڏسڻ نه ڏسڻ لاءِ!
نٿن ئي ايشور جي سامريءَ جي سڦلنا به سرشتيءَ ڀڄڻ ۾ ئي آهي ۽ جڏهن کي
سدن ڪرمين جو بيمار [جڏهن ڇو نٿن] ڦل ڀوڳا ٿي آڏي به [سرشتيءَ ڀڄڻ]
جا [ڀرڇوڻ آهن].

(۱۰) **سرشتي سکر ٿرڪ آهي :-** مٿي ڏيکاريل ايشور هن سرشتيءَ
جو ڪرڻا [ٺاهيندڙ] آهي. سرشتيءَ جي ڀڄڻ ڏسڻ ۽ مڃڻان، ۽ ڇڙ ٻڌائڻ ۾
پنهنجو پاڻ مناسب ريت سان ٻج آڏي جي شڪل ۾ اچڻ جي سامريءَ نه هجڻ
سببان سرشتيءَ جو ڪرڻا اوسر آهي.

(۱۱) **ٻڌڻ [بندش، قيد ۽ جوليڻ ۾ اچڻ وڃڻ] :-** سدمتڪ [عارضي] آهي،
ارڻات اوديا جي نعت سببان ٿيندو آهي. جي جي پاڻ ڪرم، ايشور ڪا سوا
ڪنهن ٻي جي آپاسنا ڪرڻ، ۽ اڳيان آڏي ٻي ٻي ڪرم [ڪرم] ڏک انهن
ڪندڙ آهن، ۽ انهن جي ڪري ٻڌڻ [اڻ وڻندڙ آڳيا کي مڃڻ لاءِ مڃوڻ ٿيڻ
يا قيد] ٿو ملي. انجي لڳا ڪنهنڪي ڪا ٻي، پر ڀوڳڻو ٻوي ٿو.

(۱۲) **مڪتي [نجات] :-** سڀني ڏکڻ کان ڇڻي ڪري ٻڌڻ رعت
سرو ويا پڪ ايشور ۽ ان جي سرشتيءَ ۾ پنهنجيءَ لڳا اوسار ستر ڪندو رهڻ
[مڪتي ٿي سڏجي]. مقرر مدت تاءِ مڪتيءَ جا آندڻ ڀوڳي وري سنسار
۾ اچڻو [ٻوندو آهي].

(۱۳) **مڪتيءَ جا سادن :-** ايشور آپاسنا ارڻات يوڳ اڀياس،

* رشي ڏيائيند آري اديش مڙن مالا ۾ لکن ٿا :- ڪاريه جڳت، جيون
جا ڪرم ۽ انهن جا سڃوڳ ويوڳ لڳي ٿي ٻي ٻي کان اڏاڏي آهن.
تڏهنڪري هن جاءِ تي ” انهن ٽنهي “ سڏڻ جو مطلب آهي ” ترڪيب ڏال
درويه، گڻ ۽ ڪرم [جوهر صفات ۽ حرڪات] “ (اردوءَ ستيارڪ پرڪاش نان).

(۲) چار ويد سوله پرمات:- چئني ويدن (وديا ۽ ڌرم ۽ ايشور ۽ ايشور جي پوڻا سان سنگهتا متر پاڪ) کي آءِ نرپرانت [غلطي کان آجا] ۽ سوله پرمات [بهنجي ثابتي پاڻ] مڃيندو آهيان. اهي بهنجو پرمات پاڻ آهن [ارٿاس] جنکي سڄي سد ڪرڻ لاءِ ڪنهن بي پستڪ جي ٽهوج ڪانهي. چئن سچ يا ڏور [۽ رڳو] بهنجي سورپ کي پاڻ ئي پرڪاشڪ ڪندڙ آهن. ۽ پرتوي ۽ آدي کي نه پرڪاشڪ ڪندڙ آهن، تنهن ئي چار ويدن ۾ آهن.

پرتو پرمات گرنت:- چئني ويدن جا پرائم، چ. انگ، چ. اڻانگ، چار آپ ويد، ۽ يارهن سوستاويه (۱۱۲۷) ويدن جون شاخون جي سندن وياڪيان ردپ سرهما آدي مهرشمن جا ٺاهيل گرنت آهن، تن کي آءِ پرتو پرمات ارٿاس انهن کي ويدن اڪول هئڻ ڪري پرمات ۽ جهڪي منجهن ويدن جي ورڌ وڃن آهن ۽ تنکي اپرمات ڪندو آهيان.

(۳) ڌرم ۽ اڌرم:- جو پڪشبات رهت، نيا يا چوڻ [نيا ڪرڻ]، ستير پاشڻ [سچ ڳالهائڻ]، آدي واري هلت چلت جا ايشور آڳيا ۽ ويدن جي ورڌ نه آهي تنهنکي ڌرم ۽ جا پڪشبات سهت [پڪشبات واري]، اڻيا چوڻ [اڻيا ڪرڻ]، مٿيا پاشڻ [ڪوڙ ڳالهائڻ]، آدي ايشور آڳيا ۽ ويدن جي ورڌ واري هلت چلت آهي ان کي آءِ اڌرم مڃان ٿو.

(۴) جيو:- جو اڃا، ڏويش، سک، دک، ۽ گمان آدي گھڻ وارو، الڳ ۽ نٿو، آهي، تنهنکي ئي جيو مڃيندو آهيان.

(۵) جيو ۽ ايشور ۾ پيد:- جيو ۽ ايشور سورپ ۽ وٽڊرمه [هڪ ٻئي ايتڙ گھڻ، ڪرم، سپاءِ] رکڻ ڪري [هڪ ٻئي کان] جدا جدا آهن، ۽ واپس، واپس ۽ ساڌرمه [هڪ ٻئي جهڙن گھڻ، ڪرم، سپاون] رکڻ ڪري هڪ ٻئي کان اٿن [هڪ ٻئي سان مليل] آهن. ارٿاس چئن شڪل وارو دروي [جوهر] نه ڪڏهن آڪاش کان جدا هو نه آهن ۽ نه ٿيندا، تنهن ئي پرميشور ۽ جيو [کي نه سمجهجي]. [انهن کي آءِ] واپس، واپس، ايساسيه ايساڪ ۽ پتا پتر آدي سببڙ وڪندڙ مڃيندو آهيان.

(۶) اڻادي پدارت:- اڻادي پدارت ئي آهن، هڪ ايشور، ٻيو جيو، تنهن پرڪرئي يعني جيڪم جو ڪارڻ [علت مادي]. انهن کي ئي نٿو به ڪولهندا آهن. نٿو پدارتن جا گھڻ، ڪرم ۽ سويا ۽ ڌرم ٿيندا آهن.

(۷) پراهم کان اڻادي [سلسلي موجب بنان شروعات:-] جي دروي، گھڻ، ڪرم، سڄوڳ [ملاپ] منجهان انهن ٿيندا آهن ۽ سي ويوگ [جدا]

एक एव सुहृद्धर्मो निधनेष्यनुयाति यः । शरीरेण समं नाशं सर्वमन्यद्वि गच्छति ॥ ६ ॥ मनुः ।
सत्यमेव जयते नानृतं सत्येन पन्था विततो देवयानः ॥

येनाक्रमन्त्यृषयो ह्याप्तकामा यत्र तत्सत्यस्य परमं निधानम् ॥ ४ ॥

नहि सत्यात्परो धर्मो नानृतात्पातकं परम् । नहि सत्यात्परं ज्ञानं तस्मात् सत्यं समाचरेत् ॥ ५ ॥

ارک :- (۱) سنساري چتر منشي نندا کن یا استتي، دن اچي یا
هليو وچي، مرنیو اچ ئی اچي یا کنهن یگ، پر، ذیج وان منشي، ایاء جی
وانت کان هکڑي وک، پر هیڈانھن هوڈانھن ننا ئین. [پر ئري هري]

(۲) ذرم کي کڈھن پر نہ چڈجي. نہ، کنھنجي ويٽي کړک کري،
نہ کنھنجي پوڈيارک کري، نہ کنھن لوپ تي ۽ نہ جيا يي [جيون] قائم
رکړک لاء. [چا کارک نہ] ذرم نتي آهي ۽ سک، دک، انتي، [توري سمی] لاء
آهن. جيو پر نتي [اوناشي] آهي، پر سندس هيٽو [جيا يي جو کارک] انتي
[ناسوان] آهي. [مها پارک].

(۳) ذرم هکڑو ئي سچو مٽر آهي، جو مرنیو کانپوء پر جيو سان گڏ جي
ٿو هلي. ٻيون سچي وستو مرنیو اچڻ کانپوء کيس یکدم چڙي ٿيون ڏين. (مدو)
(۴) ستي جي جيه [سوڀ] ٿيندي آهي، ۽ نہ کوڙ جي. ودوان ۽ پڳت
ستي جي ئي مارک تي هلندا آهن. ان وان تي هلق کريئي سچن سڏائن
۽ وڏا رشي سچائي رويي سچي کان اوچ پڌوي تي پهچندا آهن.

(۵) ستي کان وڏو کو ذرم، ۽ کوڙ کان وڏو کو پاپ کونهي
: سچ پچ ستي کان اوچو کو ودوان کونهي. تنهنڪري منشي کي سڌاء ستي
جي اوت وٺ کڻي. (اُپشڊ).

مٿين مهاشين جي شلوڪن جي منشا وانگر ئي هر کنهن کي پنهنجو
منشي [وشواس، اعتقاد] بڻائڻ گهرجي.

اڳتي آء جنهن جنهن پڌارٽ کي جڻ جڻ مڃيندو آهيان، تن تن
سندن منڪيپ سان وران ڪريان ٿو. سندن وشيش وران هن پستڪ جي جدا
جدا جاين تي ڪري ڇڏيو اٿم. انهن مان :-

(۱) ايشور :- ايشور، جنهنجا برهم پرماتما آڌي نالا آهن، سو سچا نند
آڌي گڻ وارو آهي ۽ جنهنجا گڻ ڪرم ۽ سوڀاء پوتر آهن ۽ جو سروگي،
پراڪار، سروويپڪ، اجما، انش، سروشڪتيمان، ديالو، لياڪاري، سچي
سروشني جو ڪرڻ، ڌرتا ۽ هرتا آهي ۽ جو سچي جيون کي سندن ڪرم
اوسار ستي نيا سان ڦل ڏيندڙ آڌي گڻ وارو آهي، تنهنڪي ئي آء
پر هيشور مڃان ٿو.

پرکاش ڪريائون. آڏو پهتو هفتون تي مچائون جو ٿي ڪالڻ ۾ ڪنهن لاء هڪ جهڙو مچو رکڻ آهي. ڪنهن ٿي خيال يا هٿ هٿائڻ هلائڻ جو مهندو ڏرو ۽ ايترا نه آهي. بلڪ جيڪي ستيم آهي تنهنڪي [ٻان] مچو ۽ [بئي ڪي] مچائڻ ۽ جو ڪوڙ آهي تنهنڪي [ٻان] چٽو ۽ [بئي کان] چٽائڻ تي مولڪي وٺيو. جي آڏو پڪي پڪي ڪندڙ هجان ها، نه آري ورت ۾ هلندڙ متن مان ڪنهن هڪڙي مٿي آگره [هٿ ڌرمي] ٿيان هئا. پر آڏو نه اڏرم واريءَ چال چلڻ کي پوءِ ٿوڙي اها آري ورت ۾ هجي يا ڪن ٻين ڏينهن ۾، هر هٿ [ڇڱو] ٿو مچان ۽ جي ڌرم واريون ۽ الهون آهن، ٿڌو چٽو [ڇڱو] ٿو پالمان، ۽ انڪي آڏو ٻان چٽو ٿو ڪوران ۽ چاڪاڻ نه اٿن ڪو مٿس ڌرم [اسانيس] کان ٻاهر آهي.

مٿس جي پڇاڻ. مٿس، انڪي تي ڪوليندا آهن جو مٿس شيل [وڇاوان] ٻڌجي ڪري ٻين ڇڏڻ جي سک، ڊڪ، هاجي ۽ لاپ کي پيوڻي ۽ آما [جي سک، ڊڪ، هاجي ۽ لاپ] جهڙو سمجهندو آهي، جو اڻيا ڪاري کان سندس ٻوان هوندي نه ٿي ڇڏندو آهي، ۽ جو ڌرمالما کان سندس اربل هوندي نه ٿي ڇڏندو رهندو آهي. ايترو ئي نه بلڪ ڌرمالما مٿس کڻي ڪڍڻ وٺي ۽ ڪڍڻ وٺي هجي، نه ٿي هو پنهجي سموري شڪت سان سندس سڀال ۽ اٿي ڪندو رهندو ۽ کيس وٺندڙ وهندڙ سان پوسن رکندو ايندو ۽ اڏمي کڻي ڇڪڙ ورتي [سڄي سندس جو راجا]، سندس [جڏهنڪي گهڻا پڇا ٿيندڙ هجن]، مها ٻوان ۽ ڪٿوان نه هجي، نه ٿي هو سڌاءِ سندس ٻوڏي ۽ لاس ڪندو ۽ سائس اڇوڙ وهندڙ هلندو رهندو. اڏاڪ جيترو پڇندس اوترو هميشه اڻيا ڪندڙن جي ٻل کي گهڻا ٿيندو ۽ اڻيا ڪندڙن جي ٻل کي هو وڌائيندو رهندو. هن ڪم ڪندي ڪنهن کي ڪڍڻ نه سخت لکيلون پهن. پوءِ ٻل نه ڪنهن جا پراڻ نه اٿڪري وڃن، نه ٿي هن مٿس روپ ڌرم کي بلڪل نه ڇڏي. ان باب ۾ شريمان مهاراجا پوتري هري جي ۽ ٻين جي شلوڪ وڃيا آهن ٿن جو چاڻائڻ واجب سمجهي ڪين هيٺ لکان ٿو.

निन्दन्तु नीतिनिष्ठया यदि वा स्तुवन्तु, लक्ष्मीः समाविशतु गच्छतु वा यथेष्टम् ।
अथैव वा मरण्यामस्तु युमान्तरे वा, न्याय्यात्यथः प्रविचलन्ति पदं न धीराः । १। भवृहरिः ।
न जातु कामान्न भयान्न लोमाद्, धर्मं त्यजेज्जीवितस्यापि हेतोः ।
धर्मो नित्यः सुखदुःखे त्वनित्ये, जीवो नित्यो हेतुरस्य त्वनित्यः ॥ २ ॥ महाभारतं ।

एक एव सुहृद्वर्मे निधनेप्यनुयाति यः । शरीरेण समं नाशं सर्वमन्यद्वि गच्छति ॥६॥ मनुः ।

सत्यमेव जयते नानृतं सत्येन पन्था विततो देवयानः ॥

येनाक्रमन्त्यवृषयो ह्यासकामा यत्र तत्सत्यस्य परमं निधानम् ॥ ४ ॥

नहि सत्यात्परो धर्मो नानृतात्पातकं परम् । नहि सत्यात्परं ज्ञानं तस्मात् सत्यं समाचरेत् ॥ ५ ॥

ارت :- (۱) سمساري چتر مشيه اندا ڪن يا استتي، ڏن اچي يا هليو وڃي، مرنهيو اچ ئي اچي يا ڪنهن يگهه، ڏيرج وان مشيه، ايماء جي واک کان هڪڙي وڪهه به هيڏانهن هوڏانهن نٿا ٿين. [پرتري هري]

(۲) ڌرم کي ڪڏهن به نه ڇڏجي. نه ڪنهنجي ويستي ڪرڻ ڪري، نه ڪنهنجي پڙ ڏيارڻ ڪري، نه ڪنهن لوپ تي ۽ نه جياني [جيون] قائم رکڻ لاءِ. [ڇا ڪا به ڌرم نٿي آهي ۽ سڪه ڏک اٿي، [توري سم] لاءِ آهن. جي به نٿي [اوناشي] آهي، پر سندس هيتو [جياني جو ڪارڻ] اٿي. [ناسوان] آهي، [مها يارت].

(۳) ڌرم هڪڙو ئي سڄو متر آهي، جو مرنهيو ڪا ٻيو به جيون سان گڏجي ٿو هلي. ٻيون سڀئي وستو مرنهيو اچڻ ڪا ٻيو ڪنهن يڪدم ڇڏي ٿيون ڏين. (مڏو)

(۴) ستيه جي جيه [سوڀ] ٿيندي آهي، ۽ نه ڪوڙ جي. وڏوان ۽ ڀڳت رستي جي ئي مارگ تي هلندا آهن. ان واٽ تي هلڻ ڪرائي سڄن سڏائن وارا ۽ وڏا رشي سڄائي رويي سڀني کان اوچ پڌوي تي پهچندا آهن.

(۵) ستيه کان وڏو ڪو ڌرم، ۽ ڪوڙ کان وڏو ڪو پاڻ ڪونهي. سچ پچ ستيه کان اوچو ڪو وڏوان ڪونهي. تنهنڪري مشيه کي سڌاءِ ستيه جي اوت وٺڻ ڪبي. (آپشد).

مڃين مهاشين جي شلوڪن جي منشا وانگر ئي هر ڪنهن کي پهچو. لشيه، [وشواس، اعتقاد] بڻائڻ گهرجي.

اڳتي آءُ جنهن جنهن پڌارت کي چئن چئن مڃيندو آهيان، تنهن تن سندن سنڪيپ سان وران ڪريان ٿو. سندن وشيش وران هن پستڪ جي جدا جدا جانن تي ڪري ڇڏيو اٿم. انهن مان :-

(۱) ايشور :- ايشور، جنهنجا برهم پرماتما آدي نالا آهن، سو سڃاڻيندو آهي. ڳڻن وارو آهي ۽ جنهنجا ڳڻ ڪرم ۽ سوياءُ پوتر آهن، جو سڙو گهر، لراڪار، سرويياڻڪ، اجنما، انست، سروسڪتيمان، دياو، نيايڪاري، سڄي سرشتي جو ڪرڻ، ڌرتا ۽ هرتا آهي، ۽ جو سڀني جيون کي سندن ڪرم اوسار ستيه نيا سان قل ڏيندڙ آهي ڳڻن وارو آهي، تنهنڪي ئي آءُ پوهيشور مڃان ٿو.

پرکاشہ کرپاترو۔ آء پھنچر ہنتویہ الکی ٹی مچانتر جو تھی کان ہر کھن
لاء هك جهڙو مچڻ ڀوڳه آهي . ڪنهن ئي خيال يا هٿ هٿانتر هلائڻ جو
منهنجو ذرو به اڀراء نه آهي . بلڪ جيڪي ستيم آهي تنهنڪي [پاڻ] مچڻ ۽
[پئي ڪي] مچائڻ ۽ جو ڪوڙ آهي تنهنڪي [پاڻ] چڻڻ ۽ [پئي کان] چڻائڻ تي
مولڪي وڻبو. جي آء پڪشاه ڪندڙ هجان ها، ته آء ورت هر هلندڙ متن
مان ڪنهن هڪڙي من تي اگره. [هٿ ڌري] ٿيان ها. پر آء نه اڏرم
واريء چال چلن کي پوء توڙي آء آء ورت هر هجي يا ڪنهن ٻين ديشن هر
هر هٿ [چڱو] نرو مچان ۽ جي ڏرم وارون ڳالهون آهن، نچو چڻڻ [چڱو]
نچو پالين، ۽ اڪي آء پاڻ چڻڻ آء گهران ۽ چاڪاڻ نه ائين ڪوڙ مضمه ڏرم
[اسانيس] کان ٻاهر آهي .

منشيم جي پڇاڻ . منس. الڪي ٿي ڪونيندا آهن جو من شل [وڇاوان]
بڻهي ڪري ٻين جهون جي سک، ڏک، هاڃي ۽ لاپ ڪي پهنجيء آء [جي
سک، ڏک، هاڃي ۽ لاپ] جهڙو سمجهندو آهي، جو انياء ڪاري کان سندس
ٻوان ٻولدي نه نه ٻڌندو آهي، ۽ جو ڏرمالها کان سندس ٻول ٻولدي نه نه ٻڌندو
رهندو آهي. ايتروئي نه بلڪ ڏرمالها منس ڪٿي ڪيڏو به اٿس، ٻول ۽ ڪٿي رهنس
هجي، نه نه هو پهنجي سموري شڪتي سان سندس سنڀال ۽ آئي ڪندو رهندو
۽ کيس وڻندڙ وهندو سان پوسن وڪندو ايندو. ۽ اڏرمي ڪٿي چڪر ورتي
[سڄي سنسار جو راجا]، ساهه [جهنڪي گهٽا پيا ٿيندڙ هجن]، مها ٻوان ۽
گهوان نه هجي، نه نه هو سڌاء سندس ٻوادي ۽ ناس ڪندو ۽ ساڻس اچوڙ
رهنوار هلندو رهندو. ارڻاه ڇيتر و پندس اوترو هميشه انياء ڪندڙن جي
بل کي گهٽائيندو ۽ انياء ڪندڙن جي بل کي هو وڌائيندو رهندو. هن ڪم
ڪندي ڪنهن کي ڪيڏون به سخت ٽڪلفون پهنجن. پوء بل نه ڪنهن جا
ٻراڻ نه ٽڪري وڃن، نه نه هن منس روپ ڏرم کي بلڪل نه ڇڏي. ان باب
شرمان مهاراجا پرتري هري جي ۽ ٻين جي شلوڪ وچيا آهن ٿن جو جائز
واجب سمجهي ڪنهن هين کان ٿو.

निन्दन्तु नीतिनिष्ठानां यदि वा स्तुवन्तु, लक्ष्मीः समाविशतु गच्छतु वा यथेष्टम् ।
अथैव वा मर्यामस्तु युगान्तरे वा, न्याय्यात्पथः प्रविचलन्ति पदं न धीराः । १। भृगुहरिः ।
न जातु कामाव मयाव लोभाद्, धर्म त्यजेज्जीवितस्यापि हेतोः ।
धर्मो नित्यः सुखदुःखे त्वनित्ये, जीवो नित्यो हेतुस्य त्वनित्यः ॥ २ ॥ महाभारते ।

स्वमन्तव्यामन्तव्यप्रकाश

मन्त्रोपे ॽ अमन्त्रोपे प्रकाश

पुनहनन मन्त्रोपे [मज्जिल या सुविकार किल सदान्तन] ॽ अमन्त्रोपे

[चण्डिल या तियाग किल सदान्तन] जो वरुन

मन्त्रोपे अमन्त्रोपे जी सजात्प. सुवन्तर सदान्तन अर्थात् सामराजि सारु जदक
 डर्म [एम मज्जिल अरुल अर्थात् सजी ससार लि चालिल ॽ हर कभन लاء
 लापदान्क डर्म] अहोयि अही, जभेकी सदा कान सीपि मज्जिदा आया अहं, अजा
 मज्जिन ता, पुत्र मज्जिदा रहदा, निस सदान्तन ॽ निस डर्म अकरिपि कुलिदा अहं,
 जो कुब सन्दस वरुड कुरि लो सगही. जितुपिके की अण्डरुहिल सज्ज या
 कभन मन्त्र ॥ वारी माण्णुव हतान पुत्र मज्जिल मन्त्रि कभन गालह की. अन्तर मज्जिदा या
 सज्जिदा, नहन हुन्दि न भदमान लुक कन अिकुडिदानी कुन्ने पुत्र हातु! जभन
 गालह की अर्थात् सति मन्त्र [सज्ज मज्जिदा], सतिवोदि, [सज्ज गालहान्तिदा], सति कुरि
 [सति कर्म कर्त] पुत्राकारक पक्षपात रहत वदवान मज्जिदा अहं, सुवो सपि
 लاء मन्त्रोपे अही, ॽ जभेकी अही लता मज्जिन सुव अमन्त्रोपे हज्ज कुरि पुत्र
 जी युग्ल लो रही.

सतिवार्त प्रकाश लिकन जो सज्जो मन्त्र. नभेकुरि विद आदि सति
 शास्त्र ॽ ब्रह्मा कानुलि जम्हनी ॽ तानि [सपि रशिन मनि] जा मज्जिल जी अिषुर
 आदि पदार्त () अहं, जिकी अण्डरुहिल न मज्जिदा, सी सीपि सज्ज मज्जिन अगिान

* "मन्त्र वारु" अहो माण्णुव अही जभेज्जो वशुस कभेज्जि हत डर्मि प्ति
 या हक पि अरुल जभेज्जि ॽ पुत्रवारी नि यिन्त हजी. अहं सपि वशुस की
 रशि दियन्त "मन्त्र" ता कुनि. [अर्दुव सतिवार्त प्रकाश तान]

() अही सीपि पदार्त जभेज्जि वरुन कर्तुल्ल शदन जो अस्तेमाल अति तु,
 "पदार्त" ता सज्ज. अण्डरुहिल, अरु, कर्तुल्ल [डर्म, कर्म] आदि
 जिकी न खिल अजि सगहीतु सु, ॽ जभेज्जो गाल्हा जदा जदा दर्शन कान [जभे
 शास्त्रन जी लाहिदुन] जदा जदा अहोयि न कियो अही, सुव सुव शाल अही

سگهندي . [هيٺر ٻڌايو ته] اوهانجي ڳالهه سڄي سمجهيون يا اُلهڻجي ؟ اسين به
 ائين مڃيندا آهيون ته ستيه ڀاشڻ، [سج ڳالهائڻ] اهڙا [ڪڏهنڪي ايندا نه رسانا]
 ڏيا [درحر ڪرڻ] آڏي چڱن ڪن جو سڀني متن ۾ هٽڻ چڱو آهي . باقي جهڳڙا
 فساد، اڀر شا، دويش، ڪوڙ ڳالهائڻ آڏي ڪرڻ جو هجڻ سڀني متن ۾ خراب
 آهي . جي سڄي ڌرم کي ڪر هڻ ڪرڻ جي اڃا هجي، ته وڻڻ ڌرم کي
 ڪر هڻ ڪريو .

اڳتي جيڪي آڏو مڃان ٿو ۽ جيڪي ٿورو مڃان، سو ٿورو ڏي به ڏيکارو .

شريف ديالند سرسوتي سوامي جي ٺاهيل ۽ سهڻي ۽ پاسا سان ۽ ڀڳوان

ستيارڪ پر ڪاش جو چوڏهون سملاس

مسلمانن جي عقيدن بابت

تمباڪو ٿيو .

اٺر جو پڙيڪ ريس محمد صاحب کي رسول لکيل آهي، انهن مان سڌ آهي ته مسلمانن جي مذهب جو بنياد ويد آهي.

اٺر:- جي اوهان ائروويد نه ڏاڻو هجي، ته اسانوت اچي مٿي ڪان پڇاڙيءَ تاءَ ڏسي وڃو. يا اي ڪنهن ائروويدي وٽ [وڃي] ويهن ڪاٺين واري منتر سنگهڻا ائروويد کي ڏسي ڇڏيو. اٺر اوهين ڪٿي به نه پنهنجي پيغمبر جو نالو نه [مسلمان] مذهب جو نشان لهي سگهندا. وري هيءَ جو آلو آپسند آهي سو نه اڪي ائروويد به آهي، نه سندس ڪو به پراهمڻ به، نه سندس ڪنهن شاخ به آهي. اڏمان آهي ته روهو اڪبر بادشاهه جي زماني ۾ ڪنهن لاهيو هوندو. ان جو لاهيندڙ ڪجهه عربي ۽ ڪجهه سنسڪرت به پڙهيل ٿو ڏسجي، ڇاڪاڻ ته منجهس عربي ۽ سنسڪرت جا اکر لکيل ٿا هجن. ڏسو پهرينءَ شاوڪ ۾ لکيل لفظ:-

अस्माल्लां इल्ले मित्रा वरुणा दिव्यानि धत्ते ।

جڏهن انهن ۾ ائسماالا ۽ ائلهه عربي ۽ سنسڪرت جا ۽

اهي سنسڪرت اکر آهن تنهن ئي هر هٿ ڏسڻ ڪري سمجهجي ٿو ته انهن جو لاهيندڙ سنسڪرت ۽ عربي ڄاڻندو هو. جيڪڏهن اچي اڻڪ کي ڏسبو ته روهو بڻا وٺي، اي دليل، ۽ ويد ۽ وياڪرڻ جي ٻنهي آيتن تائين ٿيندو. جڏهن هيءَ آپسند لاهيو اٿن، تنهن ٻيا به ڪيترائي آپسند، مٿي مٿاڻي وارن پڪڙپائي لوڪن لاهي ڇڏيا آهن. مثال لاءِ سور وٺ آپسند، اوسنگهه، ٽاپي، رام ٽاپي، گوپال ٽاپي آدي.

پڙهڻ:- ائين ته اڄ تاءَ ڪنهن به ڇيو آهي. هيئنسر اوهين ٿا چئو. اوهان جي ڳالهه ڪئن منجهنداسون؟

اٺر:- اوهان اچي مڃڻ يا نه مڃڻ ڪري اسان جي ڳالهه ڪوڙي ڪانه ٿي سگهندي. جڏهن مون اٺر کي ٻي دليل سڏ ڪيو آهي، سا اچي ريس ڇڏڻ اوهين به ائروويد، گوپڪ، يا سندس شاخن منجهان ڪنهن به پراهمڻ سڃي جي لکيل شاخ ۾ جڏهن جو ٿين [آلو آپسند] لکيل ڏيکاريندا، ۽ اڻڪ موجب به ليڪ سڏ ڪندا، تڏهن ئي اوهانجي ڳالهه مڃي سگهجي.

پڙهڻ:- ڏسو اسان جو مذهب ڪيڏو نه چڱو آهي ۽ جڏهن هر اهڙي

جو سڳو ٿو ملي ۽ پڇاڙيءَ جو نجات [مڪتي] به ٿي ملي.

اٺر:- هر ڪنهن مذهب وارا سڃي ائين ٿا چوڻ، ته اسانجو مذهب چڱو ۽ اٺر سڀ پڇڙا آهن ۽ اسانجي مٿي ڪا سوانه [اي مذهب منجهان] مڪتي نه ملي

شل ٻرما لڳا سڀئي مڏسڻ تي ڏيا ڪن، جو سڀيئي هڪ ٻئي سان ٻرمر ۽
مڙياپ ڪن، ۽ هڪ ٻئي جي ٻلائيءَ جي واڌاري ڪرڻ ۾ لڳا رهس. جڏهن آءُ
پنهنجي عواهد ٻين جي من مٿانن جا دوش پڪڙيا ڪي ڇڏي ظاهر ٿو
ڪريان، تنهن تي جيڪڏهن سڀيئي وڌوان لوڪ ڪندا، ته هڪ ٻئي جي وروڻ
لڪرڻ ڪري، ايڪا ٻئي ڪري، ۽ شوشيءَ سان هڪڙي ڌرم کسي مڇڻ
ڪري، سڃاڻي ٻرماپ ڪرڻ ۾ لڪاڻي ٿي ڪهڙي ٿيندي؟ هيءُ ٿرڙو
ڌرم جي وشي ٿي لکيو اٿم. اڌيمان ۽ ڌرمالما ماڻهو ليڪي جي هدايتا موجب
هن ليڪ کي سمجهي مڇهائينس لاپ ٻرائين، ۽ جيڪڏهن ڪٿي ٻرما [غلط ٻهئيءَ]
مڇهائڻ ڪا ٻيل ٿئي ۽ نه ٿيندي درست ڪري وٺن.
ٻائي رهي آءُ هڪ ڳالھ، ته ڪيترا مسلمان ائين چوڻدا، ٻلڪندا، ۽
چاها ٿيندا ٿا رهن، ته اسانجي مذهب جي ڳالھ اڏرو وڃي ٻر لکيل آهي.
پوئشن ٻر چا اوھان سڄو اڏرو وڃي ٻر ٿو آهي؟ جي هاڻو! ته آڻو اڀسند
ٿو چا جيسي مڇهس لکيل آهي. ٻر ڪن ٿا چئو ته اڏرو وڃي ٻر مسلمانن
جو ٿو ٻهتان ٻر ڪونهي؟

अथान्तोऽपनिषदं व्याख्यास्यामः ।।

अस्मान्तां इन्ते मित्रावरुणा दिव्यानि धत्ते ॥ इल्लन्तेवरुणो राजा पुनर्ददुः ॥

हया मित्रो इल्लां इल्लन्ते इल्लां वरुणो मित्रस्तेजस्कामः ॥ १ ॥

होतारमिन्द्रो होतारमिन्द्र महासुरिन्द्राः । अल्लो ज्येष्ठं श्रेष्ठं परमं पूर्णं ब्रह्माणं
अल्लाम् ॥ २ ॥

अल्लोरसुलमहामदरकरस्य अल्लो अल्लाम् ॥ ३ ॥

आदंल्लावुकमेककम् ॥ अल्लावुक निखातकम् ॥ ४ ॥

अल्लो यज्ञेन हुतहुत्वा ॥ अल्लामूर्य चन्द्र सर्वं नक्षत्राः ॥ ५ ॥

अल्ला ऋषीणां सर्वदिव्या इन्द्राय पूर्वं माया परमन्तरिक्षाः । ६ ॥

अल्लः पृथिव्या अन्तरिक्षं विश्वरूपम् ॥ ७ ॥

इल्लां कबर इल्लां कबर इल्लां इल्लन्तेति इल्लन्ताः ॥ ८ ॥

ओम् अल्लाइल्लान्ला अनादिस्वरूपाय अथर्वणाश्यामा हुं ह्रीं जनानपशुनसिद्धान्
जलवगान् अदष्टं कुरु कुरु फट् ॥ ९ ॥

असुर संहारिणी हुं ह्रीं अल्लोरसुल महामदरकरस्य अल्लो अल्लाम इल्लन्तेति
इल्लन्ताः । १० ॥

سان سيڪڏهن ڪم [جي پورائيءَ لاءِ] لهندا آهن (۴) . [منزل ۷ سيپارو ۳۰
سورجس القدر]

سميڪشڪ :- جي قرآن کي هڪڙيءَ رات اندر لاڻو آڻس ، ته فِلاڻي
آيت فِلاڻي وقت لٿي ۽ قرآن هوريان هوريان لاڻاءُ ۽ لاهي ڳالهون ڪن سڄيون
ٿي سگھنديون ؟ راتيون ته اونداھيون ٿينديون آهن ، ان بابت پڇا ئي ڪهڙي؟
اسين لکي آيا آھيون ته هيٺ ۽ مٿي ڪجهه به ٿي نٿو سگھي ۽ پر اتي لکيل
آهي ا- فرشتا ۽ روح خدا جي حڪم سان سسار هر پر بند ڪرڻ لاءِ لهندا
آهن . ان مان ثابت ٿيو ته خدا به ماڻھو ڇڏي [مخدود المڪان]
آهي . ايسيتاءِ ته خدا فرشتن ۽ پيغمبرن لهن ٿن جي ڪٿا ڏسندا آيا آھيون ۽
هيٺ هڪ چوڻون روح المقدس [پوتر آتما] به اڪري آيو! الا جي هيءُ
چوڻون پوتر آتما ڪهڙو آهي! عيساين جي مذهب پر نه پتا ، پتر ۽ پوتر آتما
لهن ٿن کي مڃيندا آهن ، پر هٿ نه اٿنڪان وڌيڪ چوڻون به وڌي ويا .
اوهين چوڻدا ته اسين نه اٿن ٿن کي خدا ڪري لٿا مڃيون . ائين به هجي ،
پر جيڪڏهن روح المقدس خدا آهي ، ته خدا فرشتن ۽ پيغمبرن کي پوتر آتما
ڪوٺي ڪهي يا نه ؟ جي لاهي به پوتر آتما آهن ته ڪنهن خاص وجود کي پوتر آتما
چوڻا ڪونهو؟ خدا ڪهڙن آدي جا ارون ، رات ، ڏينهن ، ۽ قرآن آدي جا قسم
ٿو کڻي ۽ ۽ قسم کڻڻ پٺن ماڻهن جو ڪم نه آهي (۱۵۹) .

قرآن بابت سميڪشڪ جو رايو

هيٺ هيءُ قرآن جو مضمون [وشت] لکي ڪري ٻڌيما سن جي اڳيان
دڪان ٿو ، جو [هو سمجهن] ته هيءُ ڪتاب آهي ڪن ؟ مون کان پڇو ، ته
هيءُ ڪتاب نه ڪنهن ودوان جو ، نه علم وارو ٿي سگھي ٿو . لاهي ته بالڪل
ٿورڙا دوش الاءِ ظاهر ڪيا اٿم ۽ جو ماڻهو دوکي ۾ پئجي پندھڃا چير اڃا يا
نه وڃائين . اهر جيڪا به ٿورڙي سڃاڻي آهي ، سا ويد آدي پنٿڪن جي
الڪول هٿ ڪري جهڙي مون کي سوڳار آهي ، تهڙي ائين مذهبن جي
هٿ ۽ پڪڙپات کان پري رهندڙ ودوان ۽ ٻڌيمان لاءِ ٻڌ مڃڻ جهڙي آهي . انڪان
سواءِ ٻيو جهڪي منجهس آهي ، سو سمورو اوديا ۽ ارمين جي چار هٿ ڪري
مسيح جي آتما کي پشو جهڙو بڻائيندڙ ، امن ۾ خال وجهائيندڙ ، فساد مڃائيندڙ ،
ماڻهن ۾ ورود ٿهلائي هڪ ٻي لاءِ دڪ وڌائيندڙ وشت آهي . وري پير اڪت
دوش [ساڳيءَ ڳالھ کي وري وري چوڻ جي عيب] جو نه قرآن چٽڪ
خزانو آهي .

(۱۵۶) ۽ ڇڏڻ ٿيندو ماڻڪ اڀرڻ ۽ مرڻا صف ٻڌي [اڀرڻا] (۲۲).
 ان ڏينهن دوزخ کي آڻيو (۲۳). [منزل ۷ سهارو ۳۰ ۽ سورب فجر] .
 سمجھڪو: ۽ ڇڏو ساڻ! چئن ڪوٽوال ۽ سڀه سالار پنهنجي سڃا ساڻ

ڪري قطار ٻڌي گهمندا آهن، ٿڌن ٿي لهن جو خدا ٿو ڪري! ڇا دوزخ کي
 گهڙي [مت] جهان سمجهو ان، جو کيس جتي وڌن اُتي کڻي ويندا؟ جي
 اهڙو لڏڙو آهي ته پيشمار ڦيرڻي منجهس سماجي ڪن سگهندا؟ (۱۵۶).
 (۱۵۷) پوءِ الله جي پيغمبر ڪن چيو ته الله جي ڏاڍي ۽ جي سنڀال
 ڪريو ۽ نه سندس پاڻي ۽ پڻ جو وارو آهي (۱۳). پوءِ پيغمبر کي ڪوڙو پالڻا (۱۴)
 پوءِ ڏاڍي ۽ ڇا پهر ڪچا ٿون ۽ پوءِ سندن پاڻ ٺهاري مٿن وٺا [عذاب] پلٽيو (۱۴).

[منزل ۷ سهارو ۳۰ ۽ سورب الشمس] .
 سمجھڪو: ۽ خدا به ڏاڍي ۽ ٿي چڙهي سر ڪندو آهي ڇا؟ جي نه!
 نه رکي ڇا لاءِ اٿس؟ ۽ قيامت اچڻ کان اڳي پنهنجو عهد [پهر] ڇڏي مٿن وٺا
 جو مرض جو پلٽاءُ؟ جي پلٽاءُ نه ڪن سزا ڏيئي ڇڪرا پوءِ نه قيامت جي
 رات جو لاءِ ڪرڻ ۽ ان رات جو هجڻ نه ڪوڙ سمجهيو ويندو ۽ ڏاڍي ۽ جي
 هن بيان منجهان اومان ٿو ڪري ته عربستان ۾ آڻ ۽ ڏاڍي ۽ کان سواءِ ٻيا
 ڇا اور گهٽ ٿا ٿين. ان مان ثابت ٿو ٿئي ته ڪنهن عربستان جي رها ڪو
 قرآن لاهيو آهي (۱۵۷).

(۱۵۸) جيڪڏهن پاڻ نه پلٽيو ته ضرور کيس پيشانيءَ جي وارن کان
 ولي گهليداسوس (۱۵). اها پيشاني ڇا ڪوڙي ۽ گهٽڪار آهي (۱۶). انهن
 سڏينداسون دوزخ جي داروغي کي (۱۸). [منزل ۷ سهارو ۳۰ ۽ سورب العلق] .
 سمجھڪو: ۽ گهلج جو ليڄ ڪم جو پٽيوالن جو آهي، ٽيهڪان به خدا
 ڪونه اچي ٻيلا ڪنهن جي وٽان سواءِ پيشاني نه ڪڏهن ڪوڙي ۽ ٻاڻي ٿي
 سگهي ٿي؟ جو چيلخالي جي داروغي کي ٿو گهرائي، سو به ڪڏهن خدا ٿي
 سگهي ٿو؟ (۱۵۸).

(۱۵۹) ايشڪ اسان قرآن کي رات قدر ۾ لاڻو (۱). ۽ ٿو کي ڪهڙي ڪهڙي
 نه ڇا آهي شب قدر؟ (۲). منجهس فرشتا ۽ روح * پنهنجي پاڻ ٺهاري جي ڪرڻ
 ۽ روح جي معي آري يا شا واري ستيارڪ پوکاش ۾ ” Holy Ghost “
 ڊاڪٽر جو اچيو واري انگريزيءَ ستيارڪ پوکاش ۾ ” ڪيل آهي، ڇا ڪار
 روح المقدس، ۽ مرهٽيءَ ستيارڪ پوکاش ۾ ” ڪيل آهي، ڇا ڪار
 روح المقدس يا پوکاش آتما ۽ روح الامن جبرائيل جا ٿي نالا آهن. [ڪهڙو

نه سندس راج تي خوف ٿي پوي. ڇا خدائي نالو اڻڄوڻي آهي؟ (۱۵۱).
 (۱۵۲) جڏهن سچ وڻهيو ويندو [۱]. ۽ جنهن وقت تارا ميرا ٿيندا [۲].
 ۽ جڏهن جبل هلايا ويندا [۳]. ۽ جڏهن آسمان جي ڪل لائي ويندي [۱۱].
 (منزل ۷ سيپارو ۳۰، سورت التڪوير).

سميڪشڪ:- گول سچ وڻهيو ويندو، اها نه ڏاڍي نادانيءَ جي ڳالهه آهي! وري تارا ڪئن ميرا ٿي سگهندا؟ ۽ بيجان [جڙ] هڪ ڪري جبل ڪئن هلندا؟ ۽ آسمان کي ڪو ڇانور سمجهيو اٿس ڇا، جو سندس ڪل لائي ويندي؟ هيءُ نه وڏي نادانيءَ ۽ جهنگليپڻي جي ڳالهه آهي (۱۵۲).

(۱۵۳) ۽ جڏهن آسمان ڦاٽي پوندو [۱]. ۽ جڏهن تارا ڇاڻجي پوندا [۲].
 ۽ جنهن وقت درياھ ڇيريا ويندا [۳]. ۽ جنهن وقت قبرون ڇٽريون ڪري اُٿاريون وينديون [۴]. (منزل ۷، سيپارو ۳۰، سورت انفطار).

سميڪشڪ:- واهه ساءِ قرآن جا ٺاهيندڙ فيلسوف! آسمان کي ڪو ڪئن ڦاٽي سگهندو؟ ۽ تارن ڪئن ڇاڻجي سگهيو؟ وري درياھ کي ڪاٽ آهن ڇا جو ڇڏي ڇڏيندو؟ ۽ قبرون مٿل آهن ڇا جو ڇٽريون ڪري سگهيو؟ اهي سموريون ڳالهيون **باراڻين** [ڳالهين جيان] آهن [۱۵۳].

(۱۵۴) برجن واري آسمان جو قسم آهي [۱]. بلڪ اهو قرآن بزرگ آهي [۲۱]. لوح محفوظ [حفاظت ڪيل تختي] ۾ لکيل آهي [۲۲]. (منزل ۷ سيپارو ۳۰، سورت المروج).

سميڪشڪ:- قرآن جي ٺاهيندڙ يوگول ڪگول (جاگرافي ۽ جيوئس) ذر به نه پڙهيا هئا، نه جيڪر آڪاش کي قلعي وانگر برجن وارو ڇوڄاڻائي هاءِ جي مٿس [حمل = Aries] آدي راسين (برجن) کي برج ٿو ڪولي نه ٻيا [تارن جا مٿس] برج ڇو ڪينهن؟ تنهنڪري اهي برج ڪينهن پر سڀئي تارا آهن. ڇا اهو قرآن خدا وٽ آهي؟ جيڪڏهن هيءُ قرآن سندس ٺهيل آهي، ته اهو قرآن ٻروڊيا ۽ يڪتي [دليل] جي ورڏ هڪ ڪري ڏاڍي جهالت سان ڀريل هوندو. (۱۵۴).
 (۱۵۵) تهئي آهي مڪر ٿا ڪن، هڪ مڪر [۱۵]. ۽ آءٌ به مڪر ڪندو

آهيان، هڪ مڪر (۱۶). [منزل ۷ سيپارو ۳۰، سورت طارق].

سميڪشڪ:- مڪر چوندا آهن ٺڳيءَ کي. ڇا خدا به ٺڳو آهي؟ وري چوريءَ جو جواب چوري ۽ ڪوڙ جو جواب ڪوڙ آهي ڇا؟ جيڪڏهن ڪو چور ڪنهن ڀلي ماڻهوءَ جي گهران چوري ڪري، ته ڇا هو ڀلو ماڻهو به سندس گهر وڃي چوري ڪري؟ واهه جو آئين، قرآن جا ٺاهيندڙ! (۱۵۵).

چيل تي سگهندون ڇا؟ تي علم ماڻهن کان سواءِ ئي ڪنهن وديان ماڻهوءَ
چون به ٿي ٿيون سگهن (۱۴۹)۔

(۱۵۰) ۽ وٽن هميشه رهندڙ ڦيٽنگڙ ٻيا ڦرندا رهندا. جڏهن آهن ڪي
ڏسندڙن ۽ اٺون ڪن ڪنڊيل موليٰ پاتقبندين [۱۹] ۽ چاندي جا ڪنگڙ ڪن
پاڙا وينا، ۽ سندن پاڻهار ڪن پاڪ شراب پياريندو [۲۱]۔ (منزل ۷)

سڀارو ۲۹ سورس الدهر)۔
سميڪشڪ:- ڪن سا؟ موليٰ جي رنگ وارا ڦيٽنگڙ آئي ڇا لاءِ رکيا

ٿا وڃن؟ ڇا جوان ماڻهو سندن سڀا لٽا ڪري سگهن يا استرايون ڪن راضي
ڪري ٿيون سگهن؟ هيءُ جو پاڻي ماڻهو ڇوڪرن سان اڇڙائي ڪندا آهن،
تڏهن به ڇڏي ڇڏي ڪم جو بيمار ڦران ڇوڙوڙي وڃن [۱۵] هجي، تنهن به ڪهڙو
عجب؟ وري هميشه ٻر مالڪن ۽ ٺوڪرن هڃڻ ڪري مالڪن کي سک، ۽

شيون ڪي مهنت ڪرڻ سببان ڏک ڇوڙو ملي، ۽ اهو پڪشامت ڇو آهي؟ وري
جي خدا پاڻ شراب پياريندو، نه هوند سندن ٺوڪرن جهڙو ٿيو. پوءِ خدا جي
وڏائي رهي ڪئن سگهندي؟ ۽ آئي هميشه ٻر استري ٻرڻ جي سماگر ٿيڻ

ڪري گرپ رهندو آهي يا نه، بار اڃا به پيدا ٿيندا آهن، نه رهي جيئو آيا ڪٿان؟
نه سندن سماگر ڪرڻ اجائي ڇڏي. ٻر جي پيدا ڇو ٿيا؟ جي پيدا ٿيا نه ڇڏيو
۽ خدا جي سڀا ڪرڻ کانسواءِ هميشه ٻر پيدا ڇو ٿيا؟ جي پيدا ٿيا نه ڇڏيو
ڪن ايمان آڻڻ ۽ خدا جي پڳڻي ڪرڻ کانسواءِ ئي هميشه مشق ٻر ملي ويا؟ ڪي
وڃاڙن کي نه ايمان ڪانهو ۽ ڪن کي نه ڏور ڪرڻ کانسواءِ ئي سک ملي وڃي
الڪان وڌيڪ ايمان [ڪرم]، وڃي آهي ٻڌا ٿا وينا [۲۶]۔ ۽ ٻيلا آهن ٻول [۲۴]

(۱۵۱) اعمالن [ڪرم]، وڃي آهي ٻڌا ٿا وينا [۲۶]۔ (منزل ۷ سڀارو ۲۹)
تڏهن ٽي بهن روح ۽ فرشتا صئون ٻڌي بيهندا [۳۸]۔ (منزل ۷ سڀارو ۲۹)
سورس النبا)۔

سميڪشڪ:- جي ڪرم اوسار ڦل ٿو ملي نه [ٻڌايو نه] سدا هميشه

رهندڙ حورن ۽ فرشتن، ۽ موليٰ جهڙن ڇوڪرن کي ڪهڙن ڪرم اوس
هميشه لاءِ هميشه ملو آهي؟ جي ٻيلا ٻري ٻري شراب پيئندا، نه مست

ڇو نه وڙهندا؟ اتي روح هڪ فرشتي جو نالو آهي جو سڀني فرشتن کان
آهي سڀا خدا روح ۽ فرشتن کي قطار ٻر بهاري پلٽڻ ٿا هيندو؟ ڇا پلٽ
آهي سڀا خدا ٽپا ريندو؟ ۽ اوتس خدا آئي بيهندو يا ويندو
آهي سڀا خدا ٽپا ريندو؟ ۽ اوتس خدا آئي بيهندو يا ويندو
آهي سڀا خدا ٽپا ريندو؟ ۽ اوتس خدا آئي بيهندو يا ويندو

نه سندس راج تي خوف ٿي پوي. ڇا خدائي نالو لڄوڻي آهي؟ (۱۵۱).

(۱۵۲) جڏهن سچ ويڙهيو ويندو [۱]. ۽ جنهن وقت تارا ميرا ٿيندا [۲].

۽ جڏهن جبل هلايا ويندا [۳]. ۽ جڏهن آسمان جي ڪل لائي ويندي [۱۱].

(منزل ۷ سيپارو ۳۰، سورت التڪوير).

سميڪشڪ:- ڪول سچ ويڙهيو ويندو، اها نه ڏاڍي نادانيءَ جي ڳالهه آهي! وري تارا ڪئن ميرا ٿي سگهندا؟ ۽ بيجان [جڙ] هڪ ڪري جبل ڪئن هلندا؟ ۽ آسمان کي ڪو جانور سمجهيو اٿس ڇا، جو سندس ڪل لائي ويندي؟ هيءُ نه وڏي نادانيءَ جي ڳالهه آهي (۱۵۲).

(۱۵۳) ۽ جڏهن آسمان ڦاٽي پوندو [۱]. ۽ جڏهن تارا ڇاڙهي پوندا [۲].

۽ جنهن وقت درياھ ڇيريا ويندا [۳]. ۽ جنهن وقت ڦيرن ڦيرن ڪري اُٿارئون وينديون [۴]. (منزل ۷، سيپارو ۳۰، سورت انفطار).

سميڪشڪ:- واه ساءِ قرآن جا ٺاهيندڙ فيلسوف! آسمان کي ڪو ڪئن ڦاڙي سگهندو؟ ۽ تارن ڪئن ڇاڙهي سگهيو؟ وري درياھ ڪي ڪاٺ آهن ڇا جو ڇري ڇڏيندو؟ ۽ ڦيرن مٿل آهن ڇا جو ڦيرن ڪري سگهيون؟ اهي سموريون ڳالهيون **باراڻين** [ڳالهين جيان] آهن [۱۵۳].

(۱۵۴) برج واري آسمان جو قسم آهي [۱]. بلڪ اهو قرآن پڙهڻ آهي

[۲۱]. لوح محفوظ [حفاظت ڪيل تختي] ۾ لکيل آهي [۲۲]. (منزل ۷ سيپارو

۳۰، سورت البروج).

سميڪشڪ:- قرآن جي ٺاهيندڙ يوگول ڪگول (جاگرافي ۽ جيوئش) ذر

به نه پڙهيا هئا، نه جيڪو آڪاش کي قلعي وانگر برج واري ڇوڇاڻائي هاءِ

جي مٿس [حمل = Aries] آدي راسين (برجن) کي برج ٿو ڪوئي نه ٻيا

[تارن جا ميڙ] برج ڇو ڪينهن؟ انهن ڪري اهي برج ڪينهن پڙهيئي تارا آهن.

ڇا اهو قرآن خدا وٽ آهي؟ جيڪڏهن هيءُ قرآن سندس ٺهيل آهي، ته اهو قرآن ٻوڏيا

۽ يڪڻي [دليل] جي ورڌ هڪ ڪري ڏاڍي جهالت سان پڙيل هوندو. (۱۵۴).

(۱۵۵) تحقيق آهي مڪر ٿا ڪن، هڪ مڪر [۱۵]. ۽ آءٌ به مڪر ڪندو

آهيان، هڪ مڪر [۱۶]. (منزل ۷ سيپارو ۳۰، سورت طارق).

سميڪشڪ:- مڪر چوندا آهن لڳي ڪي. ڇا خدا به ٽپڪ-آهي؟ وري

ڇوريءَ جو جواب ڇوري ۽ ڪوڙ جو جواب ڪوڙ آهي ڇا؟ جيڪڏهن ڪو

ڇور ڪنهن ڀلي ماڻهوءَ جي گهران ڇوري ڪري، ته ڇا هو ڀلو ماڻهو به سندس

گم. ڇو ڇوري ڪري؟ واه جو آهين، قرآن جا ٺاهيندڙ! (۱۵۵).

چيل ٿي سگهندون ڇا؟ اي علم ماڻهن کان سواءِ ئي ڪنهن وڌوان ماڻهوءَ جون به ٿي نٿيون سگهن (۱۴۹)۔

(۱۵۰) ۽ وٽن هميشه رهندڙ نينگر ٻيا ٿرندا رهندا. ڇڏهن انهن کي ڏسندڙن نه ٿون ڪن ڪنڊيل موٽي يا ڪنڊين [۱۹]۔ ۽ چاندي جا ڪنگڙ ڪن پارايا ويندا، ۽ سندن پالڻهار ڪن پاڪ شراپ پياريندو [۲۱]۔ (منزل ۷، سيارو ۲۹، سورف الدهر)۔

سهيڪشڪ:- ڪن ساءِ؟ موٽي جي رنگ وارا نينگر اٿي ڇا لاءِ رکيا ٿا وڃن؟ ڇا جوان ماڻهو سندن سڀوا ٿڌا ڪري سگهن يا استروون ڪن راضي ڪري نٿيون سگهن؟ هيءُ جو پاڻي ماڻهو ڇوڪرن سان ٻچڙائي ڪندا آهن، تنهن نهند ٻچڙي ڪر جو بنياد قرآن جو (وٽي وڃن [آيت] هجي، تنهن به ڪهڙو عجب؟ وري بهشت ۾ مالڪن ۽ لوڪرن هجڻ ڪري مالڪن کي سک، ۽ شيوڪ کي محنت ڪرڻ سببان ڏک جوڳو ملي، ۽ اهو پڪي سبب ڇو آهي؟ وري جي خدا پاڻ شراپ پياريندو، نه هوند سندن لوڪرن جهڙو ٿيو، پوءِ خدا جي وڏائي رهي ڪن سگهندي؟ ۽ اٿي بهشت ۾ استري پوڻ جي سماگر ٿيڻ ڪري گروپ رهندو آهي يا نه، بار ٻڌا به ٻڌا ٿيندا آهن يا نه؟ جي ٿا ٿين نه سندن سماگر ڪرڻ لڄائي ڇٽي، پوءِ جي ٿيندا آهن، نه لڄي جيئو آيا ڪٿان؟ ۽ خدا جي سڀوا ڪرڻ کانسواءِ بهشت ۾ ٻڌا ڇو ٿيا؟ جي ٻڌا ٿيا نه ڇٽيو نه ڪن ايمان آڻڻ ۽ خدا جي ڀڳتي ڪرڻ کانسواءِ ئي بهشت مفت ۾ ملي ويو ڪن ويچارن کي نه ايمان کالو ۽ ڪن کي نه ڌرم ڪرڻ کانسواءِ ئي سک ملي وڃي، انکان وڌيڪ انباڪ ٻيو ڪهڙو ٿيندو؟ (۱۵۰)۔

(۱۵۱) ايمان [ڪرم] موجب آهي بدلا ڏنا ويندا [۲۶]۔ ۽ بدلا آهن پراڻ [۳۴]۔ تنهن ڏينهن روح ۽ فرشتا صفون ٻڌي بهندا [۳۸]۔ (منزل ۷ سيارو ۳۰، سورف النبا)۔

سهيڪشڪ:- جي ڪرم انوسار ڦل ٿو ملي نه [ٻڌايو نه] سدا بهشت ۾ رهندڙ حورن ۽ فرشتن، ۽ موٽي جهڙن ڇوڪرن کي ڪهڙن ڪرم انوسار هميشه لاءِ بهشت ملو آهي؟ جي ٻيا لاڙي ٻي شراپ پيئندا، نه مس ٿي بهندا؟ اي روح هڪ فرشتي جو نالو آهي جو سڀني فرشتن کان وڏو روح ۽ فرشتن کي قطار ۾ بيهارڻ ٻڌو ٿا هيندو؟ ڇا ٻڌو کان سزا ڏياريندو؟ ۽ اوقفت خدا اٿي بهندو يا ويندو هوندو؟ تنهنجي سموري ٻڌو ڪر ڪري شيطان کي پڪڙي وٺي،

۽ ڇا همدوقت خدا جي ڪچهري بند هوندي، ۽ خدا ۽ فرشتا واندا ويندا هوندا؟ يا ڪو ڪم ڪندا هوندا؟ پنهنجن پنهنجن جانن ۾ رهندي هيڏانهن هوڏانهن گهمندا، سمهندا، لالچ ۽ تماشا ڏسندا ۽ عيش ۽ آرام ڪندا هوندا. اهڙو انڌ ڀر ته ڪنهن به راج ۾ نه هوندو. اهڙين ڳالهين کي جهنگلي ماڻهن کان سواءِ ٻيو مڃيندو ڪير؟ (۱۴۶)

(۱۴۷) بيشڪ اوهان کي اموان نمونن ۾ پندا ڪيائين (۱۴). نه ڏسندا آهيو ڇڏي ڪئن الله ستن آسمانن کي هڪ ئي مٿان [طبقا طبقا] بڻايو؟ (۱۵) ۽ انهن سميڪشڪ:- جي ڇيرون کي خدا پندا ڪيو آهي، ته هو ڪڏهن به نٿي ۽ امر [ازلي ۽ غير فاني] تي نٿا سگهن. پوءِ ڀلا بهشت ۾ ڪئن سدائين رهي سگهندا؟ ڇا شيءِ پندا ٿي ٿئي سا ضرور لاس ٿئي ٿي. آسمان کي هڪ ٻئي مٿان ڪئن ٺاهي سگهيو؟ ڇا ڪا به هو بي شڪل ۽ محيٽ [تراڪار ۽ ويو] پدارت آهي جي ڪنهن ٻيءَ وسيلو کي اوهين آسمان [آকাশ] ٿا ڪوٺيو ته به کيس اهو نالو ڏيڻ اجايو ڇڏيو. جي آسمان کي هڪ ٻي مٿان ٺاهيو اٿس ته انهن سڀني جي وچ ۾ ڇڏ ۽ سج ڪڏهن به رهي نٿا سگهن. جي وچ ۾ رکبا ته هڪڙو مٿيون ۽ ٻيو هيٺيون طبقو ئي روشن رهندو. انهن ٻن کانسواءِ ٻين سڀني ۾ اولهه رهڻ ڪي. انهن ڏسڻ تي نٿو اچي، تنهنڪري هيءَ ڳالھ، ڪوڙي آهي. (۱۴۷)

۽ هيءُ ته مسجدون الله لاءِ آهن تنهنڪري الله سان گڏ -
۽ پڪار يو. (منزل ۷ سيپارو ۲۹: سورت الجن آيت ۱۸)

سميڪشڪ:- جي اها ڳالھ، سچي آهي ته مسلمان ماڻهو ”لا اله الا الله محمد رسول الله“ هن ڪلمي ۾ الله سان گڏ محمد صاحب کي پڪاريندا آهن؟ اهو ته قرآن جي ورد آهي. ۽ جي ورد نٿا ڪن ته قرآن جي هن ڳالھ کي ڪوڙو ثابت ٿا ڪن. جي مسجدون ”خدا جا گهر“ آهن ته مسلمان ٿيا وڏا بت پرست. ڇاڪاڻ ته جيئن پوراڻي ۽ جڙي ڪنهن ننڍڙي بت کي خدا جو گهر مڃڻ ڪري بت پرست ٿا ليڪجن، ته اهي ماڻهو چوند ليڪ (۱۴۹)

(۱۴۹) ۽ سج ۽ چنڊ گڏ ڪبا. (منزل ۷ سيپارو ۲۹: سورت سميڪشڪ:- ڀلا سج ۽ چنڊ ڪڏهن گڏجي به

ڪيڏي نه ٿي سمجهي ۽ جي ڳالھ آهي. وري سج ۽ مطلب ڪهڙو اٿس؟ ۽ ٻين سڀني لوڪن [نارن يا گر ۾ ڪهڙي دليل اٿس؟ هن نموني جون اسنيو ڳالھ

آڪاش [آسمان] ۾ ڪڏهن ڦاٽي سگهيو؟ ڇا هو ڪهڙي جهڙو آهي جو ڦاٽي
 ٻڌندو؟ جي مٿين لوڪ ۽ ڪي آسمان ٿا ڪولبو، ته اها ڳالهه وڌيا جي وڙڻ آهي.
 قرآن واري خدا جي مجسم [شريف ڌاري] هٿ ۾ هيٺ نه ڪو شڪ نه رهيو.
 ڇاڪاڻ ته تخت تي وهڻ ۽ کيس اڏڻ ڪهارن کان ڪڍائڻ شريف واري ٿيڻ کان
 سواءِ هرگز ممڪن ڪونهي! ۽ شريف واري جيئي آڏو يا پوئين اچي سگهيو.
 جي هو شريف وارو آهي ته ايڪه ڏيکي [محدود المڪان] هٿ ڪري سر وڳه،
 سر وڍاڪ، سر وڻڪهه، سر وڻڪهه، سر وڻڪهه، ۽ نه ڪڏهن سيني روحن جا
 سمورا ڪرم ڄاڻي ٿو سگهي. پنج آسمانن جي ساڄي هٿن ۾ ڪرم پتر ڏيڻ، سندن
 ڪمن پڙهائڻ، چڱن کي بهشت ۾ موڪلڻ ۽ باپ آسمانن جي ڪبي هٿ ۾ ڪرم پتر
 ڏيڻ، ڪن دوزخ ۾ موڪلڻ ۽ ڪرم پتر پڙهي ڪري ليا ڪرڻ. اهي نه عجيب
 ڳالهيون آهن. ڇا اهو ڪم سر وڳه جا ٿي سگهيا؟ نه نه! اهي سهوڙيون ڪارروايون
 ٻاراڻيون آهن. (۱۴۵)

(۱۴۶) جنهن ڏينهن جي ڏيک، پنجاه هزار ورهيه آهي، تنهن ڏينهن ۾
 روح [جبرائيل] ان [الله] ڏانهن ڇڙخدا (۴). جنهن ڏينهن قبرن مان ٻوڙ ٿي
 نڪرندي، ڇڻ نه اهي ڪنهن نڪان [جهنڊي] ڏانهن ٻڌندا. (۴۳) (مزل ۷
 سپارو ۲۹ ۽ سورب المعارج)

سميڪشڪ:- جي ڏينهن جي ڏيک، پنجاه هزار ورهيه آهي، ته رات
 جي ڏيک، پنجاه هزار ورهيه ڇو ڪونهي؟ جي ايڏي وڏي رات ڪانهي، ته
 ايڏو وڏو ڏينهن به ٿي نٿو سگهي. ڇا پنجاه هزارن ورهين تائين خدا، برشتا
 ۽ ڪرم پترن وارا نينا، وينا يا جاڳندائي رهندا؟ جي ائين ٿيو ته سوچي ٻه مار
 ٿي وري مري ويندا، قرون مان نڪري ڇا خدا جي ڪچهريءَ ڏانهن ڏکندا
 انهن وت قرون ۾ سندن ڪٿن پهچندا؟ ۽ انهن ويچارن ڌرمالما يا ٻائي سڀني
 ماڻهن کي ايتريءَ مدت تائين قرون ۾ نياء لاءِ واجهائيندو ۽ قيد ڇو رکيائين؟

* ”مٿين لوڪ“ شيد جو ترجمو اردو ستيارت پر ڪاش ۾ ”اجرام فلڪي“
 مرهٽيءَ واري ”پراوڪ“ ۽ گجراتيءَ واري ”مٿين پاسي وارو لوڪ“ ڪيو آهي.
 انگريزيءَ ۾ ڊاڪٽر چوانچولي جو ترجمو ’If you call the sky above heaven‘
 ٿا ڪن. اسانجي خيال ۾ رشي ڏيئند جو مطلب اهو هو ته ”جيڪي مٿان ٿو
 ڏسجي تنهنجي بهشت وارو آسمان الڪري نٿو چئي سگهجي ڇاڪاڻ ته ڏول
 ڌوليءَ جي پنهنجي محور تي ڦرڻ ڪري ڪو به مقرر آسمان سڏائين سندس
 هيٺان يا مٿان رهي نٿو سگهي“ (گمٽراو)

پڙ ٿيندو آهي ۽ نه لڄ. وري سندن خدا به پيغمبر محمد صاحب ۽ سندن
استرين جي جهڳڙن نيمرڻ لاءِ جڳهه سر ڀڙنج [امين] بطجي ويندو آهي. راني
بديمان لوڪ وڻجار ڪن ته اهو قرآن ڪنهن وڏوان يا ايشور جو ٺاهيل آهي؟
يا ڪنهن ئي عام خود مطلبيءَ جو؟ ڳالهه صاف ڏسڻ ۾ ايندي. پيءُ آيت
منجهان معلوم ٿو ٿئي ته سندس ڪا بيبي محمد صاحب کان ناراض ٿي هوندي
ڪندين ۽ محمد صاحب توکي طلاق ڏيندا ته سندن خدا ڪين توکان چڱيون
بيبيون ڏيندو جي مڙس سان نه مليون هونديون. ڪو ٿورڙي عقل وارو ماڻهو
به ويچارِي سگهي ٿو ته اهي خدا جا ڪم آهن يا پنهنجي مطلب ڪيڏا جا؟
اهڙين اهڙين ڳالهين منجهان برابر ثابت آهي ته خدا ڪجهه ڪين چوندو هو.
رڳو ديش ڪال [موقع ۽ مهل] ڏسي ڪري پنهنجن مطلبن ڪيڏا لاءِ خدا جي
طرفان محمد صاحب چڱي ڇڏيندا هئا. جي ماڻهو اهي ڳالهيون خدا جي ئي
طرفان سمجهن ٿا، تنهن ڪري اسين ته ڇا پر سمورا بديمان ماڻهو ائين ئي چوندا ته
خدا ڇا ٿيو جڳهه محمد صاحب لاءِ زالون آڻيندڙ ڏاڏي [حجر] آهي (۱۴۳).
ڪر. (منزل ۷، سڀا ۲۸، سورت التڪوير آيت ۹) ۽ انهن تي سختي

سمجھيڪشڪ:- مسلمانن جي خدا جي ليلا ڏسو! ٻين مذهبن جي ماڻهن
سان وڙهڻ لاءِ پيغمبر ۽ مسلمانن کي پڙ ڪائي رهيو آهي. ان ڪري مسلمان
ماڻهو فسادن ڪرڻ ۾ لڳائي رهندا آهن. پر ماڻها ڪا مسلمانن تي ڪرڻا
درشتي [مهر جي نظر] ڪري جو هو فساد ڪرڻ ڇڏي ڏين ۽ سڀني جا متر
بطجي رهن (۱۴۴).

(۱۴۵) ڦاٽي پوندو آسمان. پوءِ هو ان ڏينهن سست ٿيل هوندو (۱۶).
۽ فرشتا آسمان جي ڪنارن تي هوندا، ۽ پنهنجي پاڻهار جو تخت ٽپهن
ڏينهن ان فرشتا پنهنجي مٿان ڪٽندا (۱۷). ان ڏينهن اوهان کي [الله جي]
آڏو ڪبو. اوهان جو ڪوبه ڳجهه اڪل نه رهي سگهندو (۱۸). پوءِ جنهنڪي
سندس ڪرم پتر سندس سڄي هٿ ۾ ڏنو ويو، سو چوندو ته، وٺو منهنجو
اعمال ٺاهو پڙهو (۱۹). ۽ جنهنڪي سندس ڪرم پتر سندس ڪبي هٿ ۾ ڏنو
ويو، سو چوندو ته ها ايمان! جيڪر منهنجو اعمال ٺاهو مون کي نه ملي ها
(۲۵). [منزل ۷، سڀا ۲۹، سورت الاحاقه].

سمجھيڪشڪ:- واه! ڪيڏي نه فياسوئي ۽ نياءَ جي ڳالهه آهي! ڀلا